

MUSAVAT

www.musavat.com

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 23 oktyabr 2017-ci il Bazar ertəsi № 218 (6832) Qiyməti 60 qəpik

Xəbər

Xızıda 91 ədəd partlamamış sursat aşkarlandı

yazısı sah.2-də

Gündəm

Putinin Azərbaycan planları - Jirinovskinin dilində

Kremlin SSRİ-ni "diriltmək" layihəsi yeni qiyafədə; LDPR liderini danışdırınlar kimlərdir?...

yazısı sah.6-də

Sabiq nazirin İslam dini ilə bağlı fikri aranı qatdı - sərt reaksiyalar

yazısı sah.13-də

Gürcüstanda güllələnən azərbaycanlı namizəd qalib oldu: Borçalıda da hakim partiya kazandı

yazısı sah.4-də

Müxalifət "Avropa Şurasından çıraq" çağırışlarını dəstəkləmədi - "Tribunani erməniyə vermək olmaz"

yazısı sah.9-də

Sərkisyanın cavabı İstanbuldan verildi - düşmənə sərt ismarış

yazısı sah.11-də

Yoxlamalar dayandırıldı, bəs keyfiyyətə nəzarət?

yazısı sah.10-də

Paytaxtda "böyük söküntü" nü ləngidən səbəblər

yazısı sah.5-də

Rusiya yenə ermənilərə qahmar çıxdı - qalmaqla

yazısı sah.3-də

Keçmiş əməliyyatçı:

"SSRİ vaxtında şagirdlərin bir-birini bıçaqlaması böyük sensasiya idi, indi isə..."

yazısı sah.14-də

Maltalı jurnalistin qətlində Liviya versiyası

yazısı sah.12-də

Ekspertdən 4 xainin cəzalandırılmasına ilə bağlı maraqlı şərh

yazısı sah.3-də

SSRİ-nin miras qoyduğu problem öz həllinə doğru

XƏZƏRİN "QARABAĞ PROBLEMI" - İRAN BİR ADDIM GERİ DURSA...

Sahilyanı ölkələrin birgə əməkdaşlığı dənizin yekun statusunu tezləşdirməyi qəçiləməz edib; prezidentlərin 1 noyabr Tehran zirvə görüşü bəzi "İ"lərin üzərinə nöqtə qoya bilər; ekspertlər deyirlər ki...

musavat.com
Togrul İsmayılov

yazısı sah.8-də

Ərzəq mafiyasından xalqa ölümçül zərbdə - bazara saxta yağlılar çıxarırlar

Artıq bəzi işbaşlar hərəkətə keçiblər; Eyyub Hüseynov: "Bu sahədə vəziyyətin daha da kəskinləşəcəyini gözləyirik, cünki..."

yazısı sah.5-də

Qüdrət Həsənquliyev: "Rusiyadan açıq şəkildə soruşulmalıdır ki..."

yazısı sah.7-də

Əli Məsimli: "Valyutadəyişmə məntəqəsi açmaq üçün şərtlər çox ağırdır"

yazısı sah.10-də

Kremlin “boz kardinal”ı azərbaycanlı milyarderin şirkətinə göz dikib?

Rusyanın dövlət neft şirkəti “Rosneft”in prezidenti, Kremlin “boz kardinal”ı İgor Seçin jurnalistlərin sualına cavab olaraq deyib ki, onun heç vaxt “Lukoil” şirkətini almaq niyyəti olmayıb. “Biz lap əvvəldən “Lukoil”un əldə olunmasına maraq göstərməmişik” - Seçin bu günlərdə Veronedə keçirilən Avrasiya iqtisadi forumu zamanı bildirib.

Virtualaz.org xatırladır ki, İgor Seçinlə “Lukoil” şirkətinin azərbaycanlı prezidenti, milyarder Vahid Ələkberov arasında münasibətlər yaxşı deyil. Dəfələrlə Rusiya mətbuatında belə xəbərlər yayılıb ki, Seçin Ələkberovun biznesine göz dikib və “Lukoil”u əldə etməyə çalışır.

Lakin “Rosneft” prezidenti, Rusyanın az qala ikinci en qüdretli adamı sayılan Seçin deyib ki, belə şayiələri qəsdən yayırlar və məqsəd “Lukoil”un kapitallaşmasını yüksəltməkdir. “Müyyən ajitaj yaradılır ki, “Lukoil”un səhmlərinin dəyəri qalxın” - o deyib.

Seçin “Rosneft”in “Lukoil”u almaq planları haqda şayiələri şərh edərkən həbələ məşhur sovet filmi “Qafqaz əsiri”ndən də misal gətirib. “Sovet filmi “Qafqaz əsiri” yadindadır? Şuriki milis bölməsində dindirirlər, sonra o “çasovninin” dağıntıları haqda deyir: “Bağışlayın, “çasovni”ni də (qədimdə xristianların dua etmesi üçün tikilən, qurbangahı olmayan kiçik kilsə) mən dağımışam?”

Vahid Ələkberovun “Rosneft”in “Lukoil”un səhmlərinin almaq imkanının olmaması haqda dediklerinə gəldikdə isə Seçin bunun “oyunda iştirak etmək təklifi” kimi göründüyüünü deyib.

Bundan əvvəl Vahid Ələkberov “The Financial Times”ə müsahibəsində bildirmişdi ki, “Rosneft” onun şirkətini almaq üçün birtərəfli cəhdler göstərməyəcək, çünkü bunun üçün müvafiq mexanizm işlənilər hazırlanıb. “Əger biz özümüz salımlıqsa, almağın başqa mexanizmi yoxdur” - o bildirib.

Seçinin sözlərinə görə, bazarda həmişə bu cür şayiələr yayılında nəyə görəse “Rosneft”in adını hallandırırlar. “Allah özün saxla, sen bizi bu işe qoşma” - Seçin kinayə ilə eləvə edib.

Xızıda 91 ədəd partlamamış sursat aşkarlandı

Erazilərin Minalardan Təmizlənməsi üzrə Milli Agentlik (ANAMA) Xızı rayonu ərazisində yerləşən Müdafiə Nazirliyin N sayılı hərbi hissəsinin sursat anbarında baş vermiş partlayışla əlaqədar Agentlik tərəfindən keçirilmiş təcili toxırəsalınmaz əməliyyat barədə gündəlik operativ məlumat yoxlanılıb.

ANAMA-dan APA-ya verilən məlumatata görə, oktyabrın 21-de partlayış baş vermiş hərbi hissənin ətrafinə baxış keçirilib, 91 ədəd partlamamış hərbi sursat (PHS), 28 ədəd partlamış-yanmış mərmi qalıqları və 1 181 kq yandırma məhsulu aşkar edilərək götürülüb. Nəticə etibarilə 574 600 kv.m (57.46 ha) ərazi yoxlanılıb.

Ümumiyyətə, 49 gün ərzində 12 ev, 46 evin həyətyanı sahəsinə, 13 ferma ərazisinə, 41 əkin sahəsinə, 12 otlaq sahəsinə, 2 məktəb ərazisinə, 3 dəmiryolu xəttinə, 1 rabitə qovşağına, 1 telesṭudiya ərazisine, 2 kənd qəbiristanlığına, 1 su kanalına, 1 istixanaya, 1 hərbi şəhərciyə, 1 kənd məscidiñin yaxınlığına, su stansiyasına, Bakı-Novorossiysk neft kəmərin Xızı rayonundan keçen hissəsinə, neft quyuşunun ətrafinə, balıqcılıq və zeytunculuq təsərrüfatına, eko-turizmin həyətyanı sahəsinə, dəniz sahilinə, taxil anbarının yaxınlığına yol kənarına, Samur-Abşeron kanalı istismar idarəsinin Taxta körpü-Ceyranbatan kanalının içərisinə, ətrafına, düberlərə baxış keçirilib, 13 125 ədəd partlamamış hərbi sursat (PHS), 5 411 ədəd partlamış-yanmış sursat qalıqları və 45 788 kq yandırma məhsulu aşkar edilərək götürülüb. Nəticə etibarilə 49 037 508 kv.m (4 904 ha) ərazi yoxlanılıb. Bununla yanaşı, Xızı rayonun Gilezi qəsəbəsi, Sitalçay, Yeni Yaşma, Şurabad kəndləri ərazisində 8 868 nəfər yerli sakın arasında mina təhlükəsizliyinə dair maarifləndirmə təbliğatı aparılıb.

Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri Bakıdan qatarda çıxacaqlar

“Aynın sonunda mən Bakıya Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu dəhlizinin açılış mərasimində gələcəyəm. Biz bu sefərə iki gün ayırmışq”. Virtualaz.org bildirir ki, bunu Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan İstanbulda “Space” telekanalı müxbirinin sualını cavablaşdırırcən deyib.

Toyda oxunan musiqi əsərlərinə görə müəlliflərə qonorar ödəniləcək

Qonorar şadlıq evlərinin, kafelərin, restoranların, barların və digər obyektlərin mülkiyyətçiləri tərəfindən ödəniləcək

Nazirlər Kabinetin “Ədəbiyyat və incəsənət əsərlərinin kütləvi ifasına görə müəllif qonorarının minimum miqdərindən”ndə dəyişiklik edib. APA-nın məlumatına görə, İndiya qədər mətnli, yaxud mətnsiz musiqili əsərlərin tabeçiliyindən və mülkiyyət formasından asılı olmayaraq bütün klublarda, bəllarda, gecə barlarında, kafelərdə, restoranlarda, kazinolarda və digər ictimai yerlərdə (istər artist-ifaqçıların ifasında, isterse də mexaniki yazma şəklində) kütləvi ifasına görə (toy mərasimləri və konsert töhfələri istisna olmaqla) müəllif qonorarı minimum əmək haqqının 16 mislinə bərabər olmalı idi.

Dəyişikliyə əsasən bundan sonra bu hallarda müəllif qonorar bir hesabat ayı üçün Bakı, Sumqayıt və Gəncə şəhərləri üzrə 60 manat, digər şəhər və rayonlar üzrə 50 manat olacaq. İndiya qədər mətnli, yaxud mətnsiz musiqili əsərlərin tabeçiliyindən və mülkiyyət formasından asılı olmayaraq şadlıq evlərində, kafelərdə və restoranlarda (toy mərasimlərində) kütləvi ifasına görə müəllif qonorarı toy mərasimlərinin keçirildiyi hər gün üçün minimum əmək haqqının 6 mislinə bərabər olub. Bundan sonra isə bu hallarda müəllif qonorarı toy mərasimlərinin keçirildiyi hər gün üçün Bakı, Sumqayıt və Gəncə şəhərləri üzrə 25 manat, digər şəhər və rayonlar üzrə 20 manat olacaq.

Hər iki halda qonorar şadlıq evlərinin, kafelərin, restoranların, barların və digər obyektlərin mülkiyyətçiləri tərəfindən ödəniləcək. Həmin obyektlərin icarəyə-verildiyi hallarda icarə müqaviləsində qonorarın kim tərəfindən ödənilməsi göstəriləlidir. Qonorarın məbləği elde olunan gəlirdən faizlə yox, mütəqərəqəmlərlə göstəriləlidir.

Ərdoğan əlavə edib ki, məgistrallar tətənəli açılış mərasimindən başqa o, Bakıda həmçinin Azərbaycan - Türkiye Yüksek Səviyyəli Strateji Əməkdaşlıq Şurasının iclasında iştirak edəcək. Ərdoğanın sözlerine görə, o, yeni marşrut üzrə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ilə birge qatarda

keçmək niyyətindədir.

“Bundan başqa, Türkiyə, Azərbaycan və Gürcüstan arasında danışqlar aparılacaq. Menim qardaşım İlham Əliyev başqalarına da dəvətlər göndərib, təbii, onlar da Bakıya gələcək və bu çox gözəl hadisənin şahidi olacaqlar”, - deyə Ərdoğan vurğulayıb.

“2019-cu ildə bəzi kirli əməliyyatlara şahid olacağıq” - Türkiyə baş nazirinin müavinindən qorxunc açıklama

Türkiyə baş nazirinin müavini Bəkir Bozdağ 2019-cu ildə ölkəsinin sixintili və ağır günlər keçirəcəyini deyib. O, “Görəcəksiniz, Türkiyədə bir çox kirli əməliyyatlara şahid olacaqsınız”, - deyə qeyd edib.

Musavat.com xəbər verir ki, B.Bozdağ bu sözleri Ağrı Mədəniyyət və Konres Mərkəzində təşkil edilən konfransdakı çıxışı zamanı bildirib. Türkiyə iqtisadiyyatı haqqında müsbət fikirlər söyleyən B.Bozdağ iqtisadiyyatın çökəmə səbəblərini də izah edib: “Niye çökmür iqtisadiyyatımız, bilirsiz? Yaxşı bir atalar sözü var: “At sahibinə görə kişnəyər”. Siz ata sahibini mindirdiniz. Rəcəb Tayyib Ərdoğan bu ata siz çıxardınız. At zirvəyə qalxdı, bu atı durdurmağa heç kəsin gücə yetməz”.

2019-cu ildə Türkiyədə baş tutacaq prezident seçkilərində bəzi hadisələrin yaşanacağına anonsunu verən B.Bozdağ da-ha sonra qeyd edib: “Çevriliş cəhd zamanı yox edə bilmədikləri Ərdoğanı və onun yaxın ətrafini bu xalqın əli ilə vurmaq istəyirler. Hesab-kitab işidir, bu... Bu işin içinde, sadəcə, K.Kılıçdaroğlu yox, bütün dünya var. Onlar bunu anlamalıdır ki, bizim millət birisini sevdimi, ona qucaq açdım ona sona qədər sahib çıxar. 2019-cu ildə özünüz də şahidi olacaqsınız. Türkiyədə seçicilərin, bir çox insanların iradəsini qırmaq üçün kirli əməliyyatlara əl atacaqlar. FE-

TÖ bir yandan, PKK bir yandan. Hətta bu kirli əməliyyatlara bəzi ölkələrin kəşfiyyat orqanlarının da qoşulma ehtimalı var. Hansı ki, o kəşfiyyat orqanları hazırda ölkəmizdəki bəzi yerli media orqanlarına və terrorçu qruplara dəstək verir-lər”.

□ Turan ORUC

Netanyahu Bərzanının lobbiçiliyinə başladı

İsrailin baş naziri Benjamin Netanyahu İraq Kurd Muxtarriyyətinə dəstək olmaq üçün dünyada lobbiçilik fəaliyyətinə start verib. Axarş.az xəbər verir ki, bu barədə informasiyanı “Röyter” agentliyi özünün etibarlı mənbələrinə istinadən yayıb.

Agentliyə danişan mənbə Netanyahuun bunun üçün Almaniya kanseri Angela Merkel və Rusiya Prezidenti Vladimir Putine telefonla zəng etdiyini bildirib: “İsrail Milli Təhlükəsizlik Müşaviri gələn həftə ABŞ rəhbərliyi ilə görüşəcək. Burada kurd məsəlesi yenidən gündəmə gətiriləcək. Üstəlik, İsrail Keşfiyyat naziri Yisrael Katz cümlə günü mətbuata Netanyahuun əsasən kürdlər üçün lobbiçiliyi ABŞ, Rusiya, Fransa və Almaniyada etdiyi ilə bağlı aqla-ma da verib”.

Bu gün Bakıda əsasən cıskin olacaq

Bu gün Bakıda və Abşeron yarımadasında havə şəraitinin dəyişkən buludlu olacaq, arabir tutulacağı gözlənilir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorolojiya Departamentindən verilən məlumatata görə, günün birinci yarısında yarımadan bəzi yerlərdə cıskinli yağış yağacağı ehtimalı var.

Arabir güclənən şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 11-15° isti, gündüz 16-18° isti, Bakıda gecə 13-15°, gündüz 16-18° isti olacaq gözlənilir. Atmosfer təzyiqi 758 mm civə sütunundan 767 mm civə sütununa yüksələcək. Nisbi rütubət gecə 75-80%, gündüz 60-70% olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında oktyabrın 23-də havə şəraitini əsasən yaqmursuz olacaq, səhər bəzi yerlərdə duman, cıskin olacaq, gün ərzində əsasən şimal və şərqi rayonlarında şimşek çaxacağı, arabir yağış yağacağı gözlənilir. Leysan xarakterli intensiv olacağı ehtimalı var. Qərb küləyi ayrı-ayrı yerlərde arabir güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 9-14°, gündüz 17-22° isti, dağlarda gecə 3-8°, gündüz 9-14° isti olacaq gözlənilir.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz üvnana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmek üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan oktyabrın 30-da Azərbaycana gələcək. Bu barədə Ərdoğan şəxşən açıqlama verib. O qeyd edib ki, ayın sonunda Bakıya Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu dəhlizinin açılış mərasimini gələcək. Bu səfərə iki gün ayırb.

Türkiyə lideri əlavə edib ki, magistralların tətənəli açılış mərasimindən başqa, o, Bakıda həmçinin Azərbaycan-Türkiyə Yüksek Səviyyəli Strateji Əməkdaşlıq Şurasının iclasında iştirak edəcək. Onun sözlərinə görə, o, yeni məşrut üzrə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ilə birgə qatarda keçmək niyyətindədir. Bundan başqa, Türkiye, Azərbaycan və Gürcüstan arasında danışqlar aparılacaq.

Qeyd edək ki, Ərdoğanın budekəni Bakı səfəri Azərbaycan cəmiyyətinin Türkiyədən erməni işğalı altındakı Dağılıq Qarabağa qanunsuz səfər etmiş 4 Türkiye vətəndaşının cəzalandırılmasını gözlediyi vaxta təsadüf edir. Azərbaycanın Baş Prokurorluğunun cinayət işi aiddığı həmin Türkiye vətəndaşlarının cəzalandırılması istiqamətində hələ ki qardaş ölkə tərəfindən hansıa addım atılmayıb. Ona görə də sual yaranır ki, Türkiye prezidentinin Bakı səfərinə dək sökügedən xəyanətkarlar cəzalandırılacaqmı? Cəzalandırılmamaları iki ölkə arasında danışqlara soyuqluq getirərmi?

Politoloq Natiq Miri bildirdi ki, Türkiye hakimiyyəti uzun müddətdər çox ciddi xarici təzyiq altındadır: "Qərb dünyası

Ekspertdən 4 xarının cəzalandırılmasına ilə bağlı məsələlər

İlə bağlı məsələlər

Onlar Ərdoğan Bakıya gələnədək cəzalandırılacaqlarmı? **Natiq Miri:** "Məncə, bu məsələ Azərbaycan və Türkiyə rəhbərliyi arasında artıq müzakirə predmeti olub"

"insan hüquqları pozulur" bəhanəsi altında Ankaraya çox ciddi tezyiq edir və beynəlxalq səviyyədə belə bir ictimai rəy formalasdırmaq istəyirlər ki, Türkiyədə bütün azadlıqlar pozulur. Türkiye dövlətini və hakimiyyətini hədəfə alanlar hər fərsətdən bu rəyi yaratmaq üçün çalışırlar. 2016-ci il 15 iyul hərbi çevrilişinə cəhdin arxasında dayanan Qərb planının pozulmasını həzm ede bilmir. Dağılıq Qarabağa qanunsuz səfər etmiş Türkiye vətəndaşları həbs olunacağı halda bu

hadisəni də qardaş ölkəni və onun iqtidarı hədəfə alanlar şirişdəcək, "insan haqları pozulur" deyə şivən qoparacaqlar. Ola bilsin ki, Türkiye hökuməti bu məsələləri düşünür və ona görə hələ həmin şəxslər cəzalandırılır. Beynəlxalq reaksiya və hay-küyün olması ehtimalı, yeni qalmaqla yaranması ehtimalı güman ki, Ankarani qəti addım atmaqdan cəkindir. Bunu böyük ehtimalla Azərbaycan hakimiyyəti də anlayışla qarşılıyır.

Mən düşünürəm ki, bu mə-

sələ Azərbaycan və Türkiye rəhbərliyi arasında artıq müzakirə predmeti olub. Onu da düşünürəm ki, Türkiyənin indiki vəziyyətinə rəsmi Bakı anlayışla yanaşır. Ona görə də mənca, Dağılıq Qarabağa səfər etmiş həmin Türkiye vətəndaşları qarşidakı bir heftədə cəzalandırımasalar belə, Bakı Ərdoğanın səfəri zamanı danışqlarda bu məsələnin üzərində xüsusi təkid göstərməyəcək.

Natiq Miri
Azərbaycan prezidenti istəməz ki, indiki situasiyada Türkiye və onun hakimiyyəti basqı altında qalsın".

Eksperdin fikrincə, işgal altındaki Dağılıq Qarabağa səfər edən xəyanətkarlar ciddi ictimai qınaq məruz qoyulmalıdır: "Türkiyə cəmiyyəti həmin şəxslərə elə münasibet bildirməlidir, onları elə səviyyədə qınaq məruz qoymalıdır ki, həmin xəyanətkarlar Türkiyədə yaşamaqə özlərinə yer tapa biləsinlər. Onları bu cür cəzalandırmak lazımdır".

□ Etibar SEYİDAĞA

aktları, həmçinin, əsirlərin dilindən erməni əsirliyinə düşən azərbaycanlıların məruz qaldığı vəhşiliklər təsvir olunur. Film 2006-ci ildə Samir Əsgərhanov adına müsabiqədə birinci yeri tutub və uzun illə Rusiyada nümayiş olunub.

Çəkdiyi filmin Rusiyada nümayişinin qadağan olunması ilə bağlı müəllif Roman Ağayevin də mövqeyini öyrənməyə

soyqırının həyata keçirilməsində Rusiya hərbçiləri də iştirak edib. Həmçinin, Azərbaycan torpaqlarının işğal olunmasında iştirakçı olublar. Rusiya Ermənistən hərbi-siyasi müttəfiqidir. Münəqişənin həllinə manə yaradan əsas faktordur. Rusiya olmasayıd, münaqişə çoxdan həll olunmuşdu. Xalqları bir-birinə düşmən etmək Rusyanın tarix boyu istifadə etdiyi vasitədir. Moskva xalqları üz-üzə qoyur, onları

Elçin Mirzəbəyli

barışmaz düşmənciliyə sürükləyir. Sonra isə "ədalətli həkim", "xilaskar" maskası taxaraq hər iki tərəfə "mən olmasam bir-birinizi məhv edərsiniz" deyir. Heç şübhə etmirmək, Xocalı soyqırının icraçıları bu dehşətli cinayəti Rusiyadakı bəzi hərbi-siyasi dairələrin xeyir-duası ilə həyata keçiriblər. Xocalı soyqırımı və bu kimi dehşətli cinayətlər ona görə təredüb edir ki, Azərbaycan və erməni xalqı heç birbaşa dialoqa başlaya bilməsin".

□ Xalid GƏRAY

Rusiya yenə ermənilərə qahmar çıxdı - qalmaqla

Elçin Mirzəbəyli: "Moskva xalqları üz-üzə qoyur, onları barışmaz düşmənciliyə sürükləyir, sonra isə..."

Azərbaycanda çəkilmis "Erməni faşizmi" filmi Rusiyada kı ekstremist materialların siyahısına daxil edilib. Ölkənin Ədliyyə Nazirliyinin yaydığı məlumatə görə, məhkəmə qərarı ilə filmin Rusiya ərazisində nümayiş qadağan edilib.

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşının apardığı araşdırmadan belə məlum olub ki, film artıq bəzi internet resuslarından da silinib.

Qeyd edək ki, 2006-ci ildə ərsəyə gələn "Erməni faşizmi" Xocalı soyqırımdan bəhs edən, rus dilində çəkilən sənədli filmdir. Filmin müəllifi isə hazırda Rusiyada yaşayan, "Qarabağ" beynəlxalq fondu-

nun prezidenti Roman Ağayev, operatoru Sahib Səfərov, montaj edən Çingiz Mustafayevdir. Film iki hissədən ibarətdir - birinci hissəsində azerbaiyancılara qarşı Xocalı soyqırımı, "Erməni sindromu" adlanan ikinci hissəsində isə erməni-azerbaycanlı münaqişəsinin sənədli xronologiyası, erməni xüsusi xidmətinin Azerbaycan əleyhinə terror

çalışsaq da, cəhdlərimiz alınmadı.

Bələliklə, Xocalıda azerbaiyancılara qarşı təredübən soyqırımı əks etdirən filmi öz ölkəsində qadağan etmekle Rusiya bir daha ermənilərə qahmar çıxmış oldu. Və bu bir daha sübut edir ki, Rusiya Dağılıq Qarabağ məsələsində ədalətli, qərəzsiz vasitəçi ola bilmez.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli mövzuya bu cür şərh bildirdi: "Rusiya nəinki ədalətli vasitəçi deyil, hətta tərəfidir. Xocalı

**Yəhudilərdən öyrənməli
oldugumuz instinct**

Xalid KAZIMLI

Bəzilərinin bəyənmədiyi yəhudü xalqından örnek götürülsə bir neçə xüsusiyyət var. Bunlardan birincisi total şəkildə müdafiə olunmağı bacarmaqdır. Coxları bilmər ki, dünyadan istənilen yerində on əhəmiyyətsiz bir siyasi qüvvə yəhudilər, İsrail dövlətinə qarşı xoşagolmaz, düşməncilik səciyyəsi daşıyan ifadələr işlətə, yəhudü dövlətini idarə edənlər, İsrail mediası bunu ciddiye alır, preventiv tədbirlər görməyə başlayırlar.

Niyə? Çünkü yəhudilərin başı çox bələlər çəkib, bilsər ki, bu gün şurə qaldırıb yəhudilərə ölüm tələb edən bir qüvvə elinə düşən ilk fursətdə bu iddiyasını həyata keçirməyə çalışacaq. Ona görə də o dairəni vaxtından əvvəl zərərsizləşdirək lazımdır ki, təhlükə böyümesin.

Müasir dünyada başı salamat saxlamaq qaydası budur: sənə, millətinə, dövlətinə qarşı düşməncilik xətti yeridən ilifatlı davranışın olmayacağı, qarışından qaçmayaqsaq, imkanın çatlığı qədər cavab verəcək, cəzalandırmağa çalışacaq, təqib edəcəksən.

Biz yəhudilərdən bunu öyrənməliyik və siyasi xəttimizə əvvəl əməkdaşlığı.

Son illərdə bu istiqamətdə müəyyən məsəfə qət etmiş, bizi buna Ermənistən dövlətinin yeritdiyi siyaset vadə edib, amma kifayət deyil.

Göründüyü kimi, tez-tez yaxın-uzaq ölkələrdə dövlətimizin, xalqımızın əleyhinə nəsə bir təxribat tərəfdilərini cəhdlər olur və biz bütün bu cəhdlərə cavab vermək, həqiqətin əslini üzə çıxarmaq zorunda qalırıq.

Bu, o deməkdir ki, düşmən yatırıb, yatmayıacaq. O özüne daima yeni-yeni havadarlar, müttəfiqlər tapmağa çalışacaq, dostumuzu düşmənimizə çevirməyə cəhd edəcək, düşmənimizlə dostluq büsəti quracaq, daima bizi təkləmək, zəif salmaq xətti yeridəcək.

Fikir verirsinzsə, "Qarabağ" futbol klubunun Avropanın 32 güclü klubundan birinə əvərilərək qitedə adından, eləcə də işğaldə olan Ağdamdan, Azərbaycandan söz etdirməsi erməniləri narhat edib və onlar təmiz su dolu çəlləyə bir-iki damcı neft tökmək isteyirlər.

Sicə, İspaniya qəzetində "Qarabağ"ın erməni klubu kimi qələmə verilməsi təsadüfdürmü? Buna yalnız bəbələr və sadələvhələr inana bilər. Bu, təsadüf deyil, quraşdırılmış işdir. Elə bir şey təsadüf olsaydı, bir dəfə də bizim xeyrimizə nəsə oları.

Türkiyədə çıxan "Sabah" qəzetindəki yazı da sadəcə "bir futbol yazarının düşüncəsi" deyil. Ortada düşmənlik var. Həmin müəllif, Mevlüt Tezel "erməni sevdalısı" bırdır, bu ilin aprel ayında o, sosial şəbəkədəki səhifəsində erməni olmayı "şərəf", onları "qardaş" adlandıb, onlara hər bir sahədə dəstəkləməyə hazır olduğunu bildirib.

M. Tezelin "Qarabağ"ı aşağılaması, komandanın azarkeşlərini elə salmağa cəhd etməsi məhz erməniləri qardaş saymasının nəticəsi, onlara "hər sahədə" verdiyi dəstəyin göstəricisidir. Adamın daha bir məqsədi də Azərbaycan-Türkiyə dostluğuna xələf getirməkdir. Sırağın yüzlərlə həmvətənimiz az qala bu tələyə düşməndü, bütövlükde Türkiye xalqının bize münasibətini şübhə altına almağa səy göstəridilər.

Bir də bu sayaq durumlarda özlərini daha müdrik dondaq göstərən, sanki daha qlobal, bəşəri problemlərin həlli ilə məşğul olmuşlar kimi aparan həmvətənlərimiz var. Belələri tez-tez bu cür təxribatlara görə sinirlənən, reaksiya göstərənlər öyündə-nəsihət verir, "xırda məsələdir, əhəmiyyət verməyə dəyməz" ədəsi sərgiləyirlər.

Çox yanlışdır. Yuxarıda dediyim kimi, dünyanın ən ağıllı, istedadlı millətlərindən olan yəhudilər bu kimi durumlarda heç vaxt "boş verin" deməzlər.

Biz də deməməliyik, vətən təsəssübü çəkərək adıca status yazanları, səsini qaldırınların ağızının, qolunun üstündən vurmali deyilik.

İnsanlar belə durumlarda birləşməlidir, hər kəs xas olan fərdi özünüqoruma instincti millet üçün işə düşməlidir.

Bəşər dəyərlərə önem vermək də, kosmopolitizm də bir yere qədərdir. Görəndə ki, hər yerde sənən millətini aşağılaşdır, pis-yaxşı qurdugu dövlətə təhlükə yaradır, torpağını işğal edir, reputasiyanı zədələyir, bunlara əhəmiyyət vermədən uzaq Afrikada sıxıntı çəkən insanların dərdi ilə yatıb-durmaq riyakarlıqdır. Hələ özümüzü düşmənlərdən müdafiə edək, sonra Myanmada təqib olunanların qayığını çəkerik.

Bəzən bizdə düşmənə qarşı elliklə ayağa qalxmaqdır, cihaddan-filandan çox danışırlar, amma yəhudilər bu barədə çox danışırlar, sadəcə, hər zaman öz düşmənlərinə qarşı servaxt ve ayaqdadırlar.

Bunu öyrənək, nəhayət.

Gömrük rüsumları bazarı çökdürür: tikinti materialları bahalaşdı

Son iki ildə manatın devalvasiyası ilə paralel qiymətlər qalxanda əhalidüştürdü ki, milli valyutamızın məzənnəsi sabitləşsə, qiymətlər də stabilleşər. Lakin son 9 ayın təcrübəsi göstərdi ki, vəziyyət heç də düşünləndiyü kimi deyil.

Tikinti sektorunu da bu prosesdən kənardan qalmadı. Lakin artıq paytaxt Bakıda yeni tikinti bumu gözlənilir. Bəs görəsən, hazırlıda qiymətlərlə bağlı vəziyyət necədir?

Sualı cavab tapmaq üçün paytaxtin tikinti materialları sahəsinə həyata keçirən ən böyük bazarına - "Dernəgül bazarı"na baş çəkdik.

Bəlli ki, bu bazar paytaxtdakı tikinti materiallarının qiymətini müəyyən edən topdansatış mərkəzidir. İstər sade insanlar, istərsə də şirkətlər ən ucuz və keyfiyyətli material üçün buraya üz tuturlar. Müşahidələrimiz zamanı gördük ki, bazarda aliciliq ötən aylarla müqayisədə zəifləyib.

Saticilarla həmsöhbət olduq. Onların sözlərinə görə, son iki ayda qiymətlər qalxdığından əhalinin acılıq qabiliyyəti azalıb: "2 aya yaxındır ki, bazarda qiymətlər artmağa başlayıb. Artım daha çox yağların bahalaşması ərefəsinə təsadüf etdi. Məlumdur ki, bir sahədəki bahalaşma digər sahələrə də yansiyr. Demək olar ki, eksər tikinti materiallarının qiymətində artdı var. Bu isə müştəriin qıtlığını səbəb olur. Mağazanı sahə saat 8-dən açmışq, cəmi 3 müştərimiz olub. Bazara gələnlər ancaq qiymətlərdən xəbər tutub gedirlər".

Saticilarla bahalaşmanın səbəbini gömrük rüsumları ile əlaqələndirdilər: "Ən xırda detalın belə üzərinə elə rüsum qoyular ki, bazarda üstüne eləvə qiymət qoya bilmirik. Müştəri qazmasın deyə, qazanc üçün qəpik-quruş artırır. Yerçuluunu, gündəlik xərcləri hesablayanda çox az məbləğdə qazancımız olur".

Bazarda daha çox taxtanın, armaturun, kirəmitin qiymətində keşkin bahalaşma var. Taxta satışı ilə meşğul olan sahibkarlar yay aylarından bəri 50 manata yaxın qiymət artımı olduğunu bildirdilər: "Kubmetri 260-270 manata təklif edilən taxta, indi 315-320 manata təklif edilir. Yaydan bəri 2-3 dəfə bahalaşma oldu. Bu bahalaşmanın da əsas səbəbi ölkə əraziyinə getirilən mallara qoyulan rüsumlardır. Bazarın durğunlaşmasının əsas səbəbi budur. Tikinti aparmaq isteyenlər qiymətlərin ucuzaşmasına ümidi edirlər. Zarafat deyil, taxtanın 1 kubunda 50 manat ciddi fərqdir. Ölkədə istehsal olunan 12-lük armaturun qiyməti 63 qəpik, Rusiyadan gələn 14-lük armaturun qiyməti isə 80 qəpiyə təklif olunur.

Saticilarla səhəbet zamanı yerli istehsal olan armaturların qiymətində cüzi bahalaşma olduğunu öyrəndik. Rusiyadan gələn malların qiymətində isə 10-12 qəpik artım var.

Kirəmitlərin qiymətində də keşkin bahalaşma müşahidə olunur. Belə ki, Çin istehsalı olan və kvadratmetri əvvəller 4 manata təklif olunan kirəmit, 6 manata - 6 manat 50 qəpiyədir. Əvvəller 7 manata təklif olunan Rusiya istehsalı kirəmitlərin qiyməti isə indi 9 manat 80 qəpiyədir. Həmçinin, ölkədə istehsal olunan tikinti materiallarının qiymətində də bahalaşma var. Plastik borular və kafelin qiymətində 50 qəpik artım müşahidə olunur. "Gilan" istehsalı olan və 1 kvadratmetri 9 manat 50 qəpiyə təklif olunan kafel indi 10 manata təklif olunur.

Rusiyadan idxlə olunan mallar 1 manat cıvarında bahalaşır. Aqlay və mərmərin qiymətində elə də artım müşahidə olunmur. Qiymətler 45 manatdan 200 manatadək dəyişir. Saticilar gömrük xərclərinin artdığını vurğulayaraq, müştəriləri itirməmek üçün malların üzərinə cüzi miqdarda qiymət qoyduqlarını bildirdilər: "Gömrük rüsumları artan zaman bizim büdcəmizə ciddi zərər vurur. Tutaq ki, kvadratmetri 40 manata alıdığımız mərmerin üzərinə bu dəfə 10 manat qoymur, müştəri itirməyək deyə 5 manat eləvə edir. Bu cür vəziyyətdən çıxmışa çalışırıq".

Qeyd edək ki, artımın əsas səbəbi gömrük sisteminin şəffaflaşmasıdır. Əger əvvəller ölkəyə idxlə olunan malların bir qismi qeydiyyatı alınır, digeri hissəsi isə qeyri-resmi şəkildə ölkəyə buraxılmalıdır, artıq bütün məhsullar rəsmi qeydiyyatdan keçir. Neticədə idxləşmiş şirkətin gömrük xərcləri artır. Bundan əlavə, gömrük rüsumlarının da yüksək olduğu məlumdur. Xüsusi yerli istehsal olmayan məhsullar üzrə Azərbaycan xarici bazarlardan asılıdır. Bu halda yüksək rüsumların tətbiqi həmin malların yerli bazarda baha satılmasına gətirib çıxarı.

□ **Mağrur MƏRD**
Foto müəllifindir

Gürcüstənda keçirilən yerli idarəetmə orqanlarına seçkilərin ötən gün rəsmi nəticələri açıklanıb.

Gürcüstənda şəhər mərləri və bələdiyyələrdə seçkilərdə qələbə üçün namizədlər 50 faizdən çox səs yiğmədən teləb olunur. Neticələrə əsasən, hakim "Gürcü Arzusu" Partiyası qalib gelib.

Proporsional seçimlər də hakim partiya ilk sıranı tutub. "Gürcü Arzusu" 57,3%, Vahid Milli Hərəkat Partiyası 15,54%, "Avropalı Gürcüstan" Partiyası isə 10,46% səs əldə edib.

Paytaxt Tiflisdəki seçimlərdə Gürcüstanın keçmiş energetika naziri, ölkənin futbol yığmasının sabiq kapitanı və keçmiş energetika naziri Kaxa Kaladz qalib gelib. Gürcüstanın Mərkəzi Seçki Komissiyası Tiflisle yanaşı Batumi, Kutaisi, Rustavi və Poti şəhərləri üzrə də səsvermənin ilkin nəticələrini elan edib. Neticələrə əsasən, digər şəhərlərin mer vəzifələrinə də hakim partiyanın namizədləri səs çoxluğu qazanıb.

Qeyd edək ki, seçimlərdən dərhal sonra hakim partiyanın xeyrinə saxtakarlıqların olduğu barədə çoxsaylı iddialar meydana çıxıb. Belə iddialar var ki, en çox böyük şəhərlərdə "Gürcü Arzusu"nın namizədinin qalibiyəti üçün hökumət bütün imkanlardan istifadə edib. Doğrudur, saxtakarlıqlar barede konkret faktlar olmasa da, belə ehtimalları əsaslandırmak üçün kifayət qədər imkanlar var. Təkcə bir faktı qeyd edək ki, azerbaycanlıların six yaşadığı bütün yerlərdə hakim partiya azerbaycanlı namizədlərden çox səs yiğiblər, özü də nəticələr arasında fərqli kifayət qədər böyükdür. Bu da cididə şübhələrə yol açır.

Marneuli rayonunun 89 seçki məntəqəsinin 69-u üzrə səsvermənin nəticələrinə əsasən, hakim "Gürcü Arzusu" Partiyasının namizədi Temur Abazov 70,79 faiz səs əldə edib. Səs çoxluğuna görə, ikinci yeri 17,68 faizlə müxalif "Avropalı Gürcüstan" Partiyasının namizədi, soydaşımız Əhməd İmamquliyev tutub.

Azerbaycanlıların six yaşadıqları Qardabani, Bolnisi, Dmanisi rayonları üzrə də icra başçısı vəzifələrinə seçkilərin ilkin nəticələrinə əsasən, hakim partiyanın namizədləri səs çoxluğu əldə ediblər.

Azerbaycanda seçkiləri diqqət mərkəzinə ən çox getirən hadisə isə melum olduğu kimi oktyabrın 19-da gecə saatlarında naməlüm şəxslərin hakim "Gürcü Arzusu" partiyasının Marneuli rayon belədiyyə üzvlüyüne Qızılıhacılı kəndi üzrə majoritar namizədi Ceyhun Çovdarov və onu müşayiət edən 4 nəfəre atəş açması olub. Həmin yerdəki nəticələrdə də atəşə məruz qalan hakim partiyanın azerbaycanlı namizədi 240 səs yiğaraq qalib olub.

"Borçalı" Cəmiyyətinin sədri Zəlimxan Məmmədliyin seçkilərdən sonra qərargahında faktlər var. Qonşu Gürcüstan demokratik yolda inkişaf etmək istəyir. Müəyyən dərəcədə bizi qane etməyən, demokratik prinsiplərə uyğun gəlməyən hallar var. Borçalıda Azerbaycan qurumları işləyirlər. Bunların da təfəkküründə Azerbaycanda mövcud olan hakim mövqə üstünlük təşkil edir. Bu baxımdan soydaşlarımızın aktiv şekilde siyasi proseslərə qoşulduqlarını söylemək çox çətindir. Sadəcə, təşəbbüsler, yeniliklər var. Mən öyrəndik. O, C.Çovdarovun

Gürcüstəndə gülələnən namizəd qalib

oldu: Borçalıda hakim partiya qazandı

Zəlimxan Məmmədli: "İndiki gürcü hakimiyyətində soydaşlarımızdan qorxan düşüncə var..."

veziyyətinin orta ağır olduğunu bildirdi: "Hazırda onlar xəstəxanadadırlar. Vəziyyəti yüngül olanlar da var. İstintaq orqanları onlarla temas imkanlarını məhdudlaşdırırlar. Ümumi vəziyyət odur ki, əvvəlki stabil durum qorunur. Artıq seçimlər bitib və nəticələr də elan olunub. Namizədlər qısa zamanda öz mövqələrini ifadə edəcəklər, bütün bölgələr üzrə. Seçki ilə bağlı müxtəlif fərqli fikirlər var. Məsələn, Marneulidə bəlkə də tarixdə ilk dəfə olaraq, azerbaycanlı seçilib. Orada əsasnamədə Əhməd İmamquliyev idi. Onun seçki qərargahından seçimlərin saxtalaşdırıldığı barədə iddialar var. Hər halda seçimlərə qərargahdır, görünür elərində faktlər var. Qonşu Gürcüstan demokratik yolda inkişaf etmək istəyir. Müəyyən dərəcədə bizi qane etməyən, demokratik prinsiplərə uyğun gəlməyən hallar var. Borçalıda Azerbaycan qurumları işləyirlər. Bunların da təfəkküründə Azerbaycanda mövcud olan hakim mövqə üstünlük təşkil edir. Bu baxımdan soydaşlarımızın aktiv şekilde siyasi proseslərə qoşulduqlarını söylemək çox çətindir. Sadəcə, təşəbbüsler, yeniliklər var. Mən öyrəndik. O, C.Çovdarovun

edərək, nəhayət Borçalıda yetkin siyasi fiqurların yetişdidiyi deyə bilirəm. Bu çox önemlidir. Amma istənilən halda oradakı soydaşlarımızın siyasi cəhətdən passiv olmaları öz rolunu oynayır. İnsanlarda seçimlərə inamsızlıq, ruh düşkünlüyü yaranan bir siyasi mexanizm işləyir. Bunun özü də təsirsiz ötmüşür. Amma buna baxmayaq, tək haldır ki, bu qədər basqıların içerisinde soydaşlarımız Marneuli və Bolnisi də fealiyyət göstərə bilərlər. Seçkide əhemmiliyi bir kəsim iştirak edə bilər. Amma iddialar çoxsayılıdır. Bu barədə nəsə söyleməyə çətinlik çəkirmə. Elə bir iddia da səsvermək istəmirəm, saxtakarlıqların olması barədə. Yəqin ki bu iddialar qanun çerçivəsində öz həllini tapacaq. "Borçalı" Cəmiyyəti olaraq, soydaşlarımız siyasetə ikrah hissə ilə, inamsızlıqla baxmamalıdır. Onlar bilməlidirlər ki, problemlərinin parlamentə daşınması siyasi aktivliklərinin, seçimlərə inamlarının açarıdır. Hərçənd ki, biz bunu bağır-bağır deyirik. Artıq bu proses başlayıb. Bu gün nəticələr belə ola bilər. Lakin siyasi aktivliyin seçimlərinə təsirinin rüşeyimləri görünməkdədir. Bu bizi indiki vaxtda qane edən bir faktordur".

Z.Məmmədli fikirlərini soydaşlarımızın siyasi fealiyyətlərinin üz olmasına üzərində qurmasına bürəcəm. Buna qarşı tərəfi inandırmayıq. Bunlar olmasa, oradakı soydaşlarımızın təmərküzləşmələri mümkünsüz görünür. Bunu özüme qarşı münasibətdə və cəmiyyətimizin fealiyyətində görürəm. Demokratiya oturduqca bu cür hallar aradan qalxacaq. Azerbaycan-Gürcüstan tərəfdallığında Borçalı türklərindən ələmət qorxular. Hər halda Gürcüstanı qınamırıram, cümlə Cənubi Osetiya və Abxaziya kimi qorxu mənbələri var. Biz Borçalı türklərindən Gürcüstan üçün təhlükə olmayıcığını qarşı tərəfi inandırmayıq. Bunlar olmasa, oradakı soydaşlarımızın təmərküzləşmələri mümkünsüz görünür. Bunu özüme qarşı münasibətdə və cəmiyyətimizin fealiyyətində görürəm. Demokratiya oturduqca bu cür hallar aradan qalxacaq. Azerbaycan-Gürcüstan tərəfdallığında Borçalı türklərindən belə bir fikir ola bilər. Bu qorxu soydaşlarımızın parlamentdə düşməsinə, ali orqanlarda temsil olunmalarını mane yaradır. Onlar daha çox müti, sözəbaxan şəxslərə önem verirlər. Fəal təbəqəmizdən Gürcüstanın qorxmamasına çalışmalıyıq. Yetkin insan xain olmaz, arxadan da vurulmaz. Cahillərlə iş tendensiyası aradan qaldırılmalıdır. İndiki gürcü hakimiyyətində orada soydaşlarımızdan qorxan düşüncə var".

□ **Cavansır ABBASLİ**

Xəber verdiyimiz ki-
mi, sentyabr ayma-
da Azərbaycana
kərə yağı idxləm-
da kəskin azalma qeydə
almış. Belə ki, Dövlət
Gömrük Komitesinin açıq-
ladiği statistikaya görə,
ötən ay Azərbaycana kərə
yağı və süddən hazırlanmış
digər yağların idxlə av-
qusta nisbətən 2 dəfəyə qə-
dər azalaraq cəmi 553,49
ton təşkil edib. Müqayisə
üçün qeyd edək ki, cari ilin
sentyabramı qədər bu məhs-
sulların orta aylıq idxlə
1285,5 ton olub.

Yerli istehsalın daxili təle-
batı ödəmədiyi bir şəraitdə kərə
yağı idxləlində qeydə alınan bu
azalma, eyni zamanda, qiymət-
də baş verən kəskin bahalaşma
bazara saxta və aşağı keyfiyyətli
məhsul çıxarılması üçün
münbit şərait yaradır.

Redaksiyamıza daxil olan
məlumatata görə, artıq bəzi iş-
bzalar hərəkətə keçiblər. Belə
ki, tara istehsalı ilə məşğul olan
kiçik sexlərə bahalı yağların
qablaşdırılmasında istifadə
olunan karton taraların sifari-
şində kəskin artım olduğu deyilir.
Məlumatata görə, həmin tara-
lar üzərinə Avropa və Yeni
Zelandiya mənşəli yağların
saxtalasdırılmış etiketləri vuru-
lur.

Bundan əlavə, müxtəlif yollarla
əhaliyə nehrə yağı təklif
edənlərin sayı sürətlə artmaq-
dadır. Əsasən Lerik-Yardımı, Gədəbəy-Daşkəsən bölgəsin-
dən gətirildiyi deyilən bu yağı-
rin kilogramı 8-9 manata satılır.
Həmin yağların əsl nehrə yağı
deyil, nehrə yağının müxtəlif bit-

Ərzəq mətiyəsindən xalqa ölümçül

Zərbə - bazarla saxta yağlar çıxarıllır

Artıq bəzi işbazlar hərəkətə keçiblər; Eyyub Hüseynov: "Bu sahədə vəziyyətin daha da kəskinləşəcəyini gözləyirik, çünkü..."

ki spredləri ilə qarışıqdan ibarət olduğu bildirilir.

Azad İstehlakçılar Birliyinin rəhbəri Eyyub Hüseynov bildirir ki, tələb teklifi qarşılıqlıda saxta və keyfiyyətsiz məhsulların artması sübuta ehtiyac olmayan bazar aksiomudur: "Bu, bazarın yazılılmamış qanunudur. Son vaxtlar bununla bağlı həddindən artıq şikayətlər alırıq. İstehlakçılar müraciət edirlər ki, aldığımız yağıñ keyfiyyəti özünü doğrultmur, satılan qiymətə uyğun gəlmir və sair. Düzən deyim, bu

vəziyyətin daha da kəskinləşəcəyini gözləyirik. Bildiyyiniz kimi, sahibkarlıq yoxlamalar dayandırılandan sonra ərzaq təhlükəsizliyi ilə bağlı vəziyyət çox pisləşib. Sahibkarlar bundan suisitəfədə edib bazarı saxta və təhlükəli məhsullarla doldururlar. Bunuñsa əhalinin sağlamlığına ciddi mənfi təsirləri olacaq."

Birlik rəhbəri hesab edir ki, sahibkarlıq yönəlik yoxlamaların davamında yalnız qida təhlükəsizliyi deyil, Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarında adı olan

ele de nikbin yanaşırı: "Dünya təcrübəsi göstərir ki, bu cür qurumalar uğur qazana bilmirlər. Məsələn, Ukraynada yaratıldılar, amma ciddi nəticə əldə edə bilənilər. Bizdə uğurlu olacağını gözləmirəm. Heç bir ictimai müzakirə aparılmır. Biz bu günlərdə Avropa Birliyi və Dünya Bankının nümayəndələri ilə görüşdü. Hökumət bu sahədə illerdən beri formalşəmiş olan beynəlxalq və yerli təcrübəni akkumulyasiya etmir."

□ DÜNYA

Paytaxtda "böyük söküntü" nü ləngidən səbəblər

"Xruşşovka"ların ləğvi prosesi: investorları cəlb edən nədir?

Bu ilin martında baş nazir Arthur Rasi-zadə "Xruşşovka"ların sökülməsinə qərar vermişdi. Qərarda qeyd edilirdi ki, Bakı şəhərinin mikrorayonlarında əsasən "Xruşşovka" kimi tanınan müvəqqəti yaşayış üçün nəzərdə tutulan, öz istismar müddətini başa vurmüş iripanelli yaşayış binalarında yaşayan sakinlərin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması və təhlükəsizliyinin tomin edilməsi üçün həmin binaların sökülərək yerində müasir tələblərə uyğun yeni çoxmərtəbəli binalar tikiləcək. Lakin hələ də şəhərdə kütləvi şəkildə "Xruşşovka"ların sökülməsinin şahidi olmuruq.

Dəsinməz əmlak üzərə ekspert Rəşad Əliyev bildirdi ki, hazırda söküntü işləri investisiya layihələri çərçivəsində həyata keçirilir: "Həmçinin burada səhəbət tekçə "Xruşşovka"lardan getmir, bu ad altında bütün köhnə və istismar müddətini başa vurmış binalar nəzərdə tutulur. Prosesə artıq başlanılsın. Tikinti şirkətləri söküntünü həyata keçirir və tikiləcək binada ilk növbədə sökülen binada yaşayanların mənzil təminatı həyata keçiriləcək. Artıq qalan mənzillər isə digər vətəndaşlara satılacaq və müvafiq gəlir əldə olunacaq".

Ekspertin fikrincə, söküntü işlərinin və bu layihələrin həyata keçirilməsi onu gösterir ki, yaxın gelecekdə bazarda yeni mənzillərin təklifi artacaq: "Bu da sözsüz ki, son nəticədə ilkin

bazaara təzyiq göstərəcək. Demək olar ki, gözləntilər yarandığı üçün hazırda az da olsa təzyiq göstərməyə başlayıb. Hazırda ilkin bazarda vəziyyət onsuza da yaxşı deyil. Bu gözləntilər ortamüddəti dövr üçün hesablaşdır. Çünkü söküntü işləri təze başlayıb və təzə mənzillərin bazaraq çıxmazı hələ müyyən vaxt aparacaq. Bizim hazırlı məşahidə etdiyimiz qısamüddəti təsirlərdir. Bu da onuna bağlıdır ki, sökülen binalardan çıxarılan vətəndaşlar kirayə mənzillərdə yerləşdirilir. Bu orta keyfiyyətdə olan kirayə mənzillərə tələbatı artırır. Əger bu temple davam etsə, yeni binalar tikilməyə başlasa kirayə bazarda aktivlik daha da artacaq".

Cəmiyyəti düşündürən sutallardan biri də budur ki, investorlara üçün köhnə binanı söküb, yerində təzə bina tikmək və əvvəl yaşayan vətəndaşları yer-

leşdirib, qalan mənzilləri satışa çıxartmaq biznes maraqları baxımdan cəlbedici deyil. Çünkü köhnə binanın sökülməsi, əraziinin təmizlənməsi, sakinlərin yeni mənzil hazır olana kimi kərəyə mənzillərdə yerləşdirilməsi və onların xərclərinin ödənilməsi, həmçinin sonradan onlarınn mənzillərə təmin olunması investora baha başa gəlir. Halbuki onlar bu tikinti boş ərazidə de həyata keçirib daha qazancı çıxa bilər. Bəs, investorları cəlb edən nədir?

Bu suali cavablandırıran Rəşad Əliyev bildirdi ki, investorları cəlb edən köhnə binaların yerləşdiyi ərazilərdər ki, bu bölgələrdə hazırlıda boş yer tapmaq çox çətindir: "Çoxları belə düşündür ki, boş yerde bina tikmək daha cəlbedicidir. Lakin bu konkret haldan asılıdır. Məsələn, şəhərin ən "yağılı" yerlərində köhnə binalar var, onun səkülə yerində təzə bina tikmək

bütün mallar üzrə təhlükəsizlikle bağlı yoxlamalara da icazə verilməlidir: "Nazirlər Kabinetinin 343 sayılı qərarı var: təhlükəsizliyi təmin olunan malların siyahısıdır. O siyahıdakı bütün malların keyfiyyəti yoxlanmalıdır".

Qeyd edək ki, gələn ilin yanvarından ölkədə Qida Təhlükəsizliyi üzrə Agentlik fəaliyyətə başlayacaq. E.Hüseynov bu qurumun təhlükəli malların satışını önleməsi perspektivinə

O qatarın dalınca
baxan... bədbəxt ölkə

Elsad PASHASOY
epashasoy@yahoo.com

Ermənilər Bakı küçələrində üzərində erməni bayrağının əksi olan nişanı gəzdirən "Mercedes" in şüttürməsindən çox sevincə olublar. Bu barədə yazılır tirajlayaraq bu faktın Azərbaycanlıları "dəhşətli dərəcədə" qorxutduğunu iddia edilərlər. Buna hayaların hay-kübü deyərlər. Bakıda 30 mindən çox erməni var, qorxan yoxdur, köhnə sovet 5 qəpikliyi boyda erməni bayrağından qorxacaqıq?

Təbii ki, düşmən ölkənin simvolunun Bakıda peydə olmasına səbəbləri araşdırılmalıdır və araşdırıldı da. Məlum oldu ki, xaricdə yaşayan soydaşımıza məxsus olan həmin avtomobil Ermənistanda olan şirkət tərəfindən tüninq edilib. Güman olunur ki, bu maşın Azərbaycana Gürcüstandan gətirilib. İstənilən ölkənin torpağına ayaq basan kimi, ərazinin ermənilərə məxsus olduğunu iddia etmək üçün xaç basdırıran bədnəm qonşulardan hər cür məkrli addım gözləmək olar. Amma onların Bakıda gözlənilməzliyə verdiyimiz reaksiyadan həyətənəsini özü əcaibdir. Doğrudanı bunlar anlımır ki, Azərbaycana, onun əhalisinə qarşı olmanın pislikləri ediblər və ümumiyyətlə, bölgəyə təhlükə vəd edən toplum durlar. Məncə, yaxşı anlayırlar. Anlamasıdlar, iki ay əvvəl Bakıdan Avropa təmsilciliyini çarter reysi ilə İrəvan aeroportuna çatdırıran təyyarə barədə elanı görəndə bir-birinə dəyməzdilər. Bu bədbəxt toplum özünü kiçik hadisələrlə ovundurmağa çalışır.

Budur, Almanıyanın Köln şəhərində erməni yepiskopluğunu tərəfindən təşkil olunan tədbirdə ermənilər Türkiyənin yarısını və Kipr adasını xəritədə öz əraziləri kimi təqdim edib. Türkiyədə 70 mindən çox Ermənistən vətəndaşı işləyib çörək qazanır. Təkcə bu fakta görə erməni diasporu, elə erməni kilsəsi Türkiyəyə minnətdar olmalıdır. Ancaq əvezində qos-qocaman bir dövlətə ərazi iddiası qaldırır.

Anlaşılandır, burada tekçə erməni məsəlesi deyil. Avropanın, elə hadisənin baş verdiyi Almanıyanın Türkiyəyə münasibətə bəlli dir. Bu, həmin Avropadır ki, 3 milyon qaçqına sahib çıxan Türkiyə vəd etdiyi cüzi yardımı ayırmadan bele imtina edir, terrorçu qüvvələrə dəstək verib onlardan Ankaraya qarşı yararlanır. Fərqi yoxdur, kimlər "maşa" rolu oynursa, onlardan istifadə olunur. Ermənilər bu reallığı erkədə bilməyəcək qədər miskin haldadır.

Əgər Ermənistən böyük güclərin əlinde oynucağa çevrilər, Qarabağ sahiblənmək iddialarına düşməsəydi, vəziyyəti başqa cür olardı. Heç nəyi olmasa belə, Azərbaycanın həyata keçirdiyi nəhəng layihələr hesabına. Bakı-Tiflis-Ceyhan neft kəmərin, NABUKKO qaz kəməri, Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolу...

Aynın sonunda açılışı keçiriləcək sonuncu nəhəng layihə Ermənistana çox ciddi təsir edib. İşğalçı ölkə Bakı-Tiflis-Qars qatarına qoşulmaq üçün yollar axtarır. Hesab edirler ki, Gürcüstan hökumətinə hansısa "xod" təpib arzularını gerçəkləşdirə bilərlər. Amma bu layihənin əsas söz sahibi olan Azərbaycanındıqca sərtlər daxilində torpaqlarının işğaldan azad olunması halında buna heç zaman getməz, buna zərər qədər şübhəmiz yoxdur.

Ötən 10 ilde Bakı-Tiflis-Qarsın reallaşmaması üçün nə qədər cəhdler oldu... Həttə ABŞ və Avropa Birliyi xəttin Ermənistandan kənar keçdiyinə görə (!) layihəyə maliyə ayrılmadan imtina etdi. Gah da Gürcüstandakı erməniləri ayağa qaldırmağa çalışıdlar. Elə son aylarda Türkiye-Azərbaycan münasibətlərini korlamaq üçün çeşidli texribatlara əl atıldı: Qarabağ Türk vətəndaşları aparıldı, Türkiye qəzetində həqarətli yazı çap olundu və s. Amma Azərbaycan və Türkiye liderlərinin növbəti görüşü, ən müxtəlif səviyyələrdə qarşılıqlı isti mesajlar bütün burlara tutarı cavab oldu. Ermənilər Türkiye və Azərbaycan torpaqlarına xəyalı iddialarında olsunlar, Bakı və Ankara öz işindədir. 30 oktyabrda presidentlərin sərnişini olduğu qatar Bakıdan Qarsa yola düşəcək...

Ermənilər sərsəm iddialara düşməsəydi, o qatarın bir sərnişini də Ermənistən prezidenti ola bilərdi, bu xəttin Mehridən keçməsi halında. Təbii ki, Azərbaycan daha kəsə yola üstünlük verəcədi... Ancaq Ermənistəninin cinayətkar prezidenti hələ ki, Xocalı aeroportunun "ilk sərnişini" olmaq xülyası ilə yaşıyır, "Qarabağ müstəqil olacaq" deyərək, bütün xalqı da rəzil güne salıb.

Bir ölkənin bədbəxtliyi bax, budur: "Avropa-Asiya qatarı" gedə, ancaq dəmir yolu kənarındakı ölkə o qatarın dalınca baxa-baxa qala... Nə gündədilər ki, dəmir yolu xəttinin 103 kilometrinin Gürcüstan ermənilərinin yaşıdığı Axalkalakidən keçməsine görə özlərinə təşkinlik verməye çalışırlar...

Din elmə əngəldirmi?

Kənan RÖVSƏNOĞLU

Bir neçə gün əvvəl musavat.com saytında hörmətli professor Saleh Məmmədovun məqaləsi dərc olunub. Saleh bəy günün ən aktual mövzusuna toxunub, ölkəmizdə elm və təhsil sahəsindəki geriliyi araşdırır. Vəziyyəti analiz edərək, çıxış yollarını, təkliflərini qeyd edib.

Ancaq təessüf ki, bu vəziyyətin səbəbini qəribədə olsa İslam dinində, yeni xalqın inancında görüb. S. Məmmədov yazısında qeyd edir ki, bu vəziyyətin yaranmasında “başlıca səbəb tamamile daban-dabana elmə zidd olan İsləm psixologiyasının Azərbaycana ciddi surətdə sirayet etməsidir”. Müəllifin fikrincə, elm inkişaf, islahat, təkmilləşmə, dinamika, azad düşüncə, zərərlə hadisə və proseslərin açılması, yeni-yeni sahələrin açılması, dinin, cisimlərin, fəzanın, hətta Allahın belə, varlığı sirlərinin açılması deməkdir, Quran tamamilə bunların inkarıdı.

İslam dininin elmə qarşı olması, dini düşüncənin elmə inkişafın qarşısında maneqə olmasının haqqında ilk yazan müəllif Saleh bəy deyil, yaqın ki, sonuncu da olmayıacaq. Gündü bu gün də dünyadakı geriliyi İsləm dinində görən insanların sayı minlərdir. Amma bu iddiani edənlər bir neçə açar nöqtəni ya bilmirlər, ya da qəsdən qyedətmirlər.

Əvvələ, heç bir din özlüyündə inkişafın, tərəqqinin elmin qarşısını alır. Erkən ortan əsrlərdə İsləm ölkələrində, birbaşa dini-şəriət dövlətlərində - Abbasi, Kordova xilafətləri - dinin elmə heç bir maneqəsinin olmadığını şahidiyik. Əksinə, həmin dövrde müsəlman şəriət dövlətləri dünya elminin inkişafına böyük töhfə verib. Ya da bu gün inkişafın və tərəqqinin beşiyi sayılan Avropada orta əsrlərdə dinin roluna baxaq. Mahiyət etibarı ilə Bibliya və ya Quran son 1400 ildə dəyişməmiş mətnlərdir. İsləm elmə qarşı ididə, o zaman orta əsrlərdəki müsəlman intibahını hara yazaq və ya əgər xristianlıq elmə təşviq edirdi, o zaman orta əsrlərdəki xristianlığineca izah etmək olar?

Əlbəttə, doqmatik din, xüsusən də siyasi hakimiyyətdə təmsil olunan şəriət orta əsrlərdə müsəlman dünyasını inkişafdan saxlamaq üçün ciddi “xidmet göstərdi”. Neticədə felsefə, elm arxa plana keçdi, şəriət İsləmi söz sahibi oludur və Məhəmməd Peyğəmbərin (s.ə.s) müsəlmanlara bəxş etdiyi düşüncə azadlığı, elmə, yeniliyə açılım tendensiyası aradan getdi. Çünkü dinin cəmiyyəti hərəkətə gətirən funksiyası ilə yanaşı, həm də hərəkəti yavaşlatan funksiyası da var. Amma bu tamamilə din hökmələrdən qaynaqlanan bir şey deyildi. Çünkü o halda 1000 il əvvəl eyni dinin antik yunan felsefəsini mənimseməyb İbn Sinalar, Fərabi, Tusi ərtəyə çıxmasının cavabı yoxdur.

İndi isə gelək Azerbaycanda dinin vəziyyətinə və onun toplumun hərəkətinə təsirinə. Azerbaycanda müstəqilliyyət yaşı bu il 26 oldu. Yəni 26 il əvvəl Azerbaycan dinin qadağan olunduğu bir sistemlə idarə olunub, əhalinin eksriyəti elementar dini biliklərdən məhrum olub. Elə indinin özündə də din, yəni konkret olaraq İsləm dini ölkə əhalisi içərisində yaygın deyil. Məsələn, hökumətin rəsmi məlumatlarına əsasən ölkə əhalisinin 8-10 faizi dindardır, yəni məscidlərə gedir, namaz qılır, oruc tutur və digər dini hökmələri icra edir, dindar müsəlman hayatı yaşayır. Beynəlxalq sorğu mərkəzlərində isə bir qədəf fərqli nəticələr var. O da böyük ehtimalla, qoyulan suallardan doğub. Məsələn, Gallup International Sorğu Mərkəzinin sorğusunun nəticələrinə görə, Azerbaycanda əhalinin 34 faizi özünü dindar adlandırdı. 54 faiz dindar olmadığını, ya da ateist olduğunu deyib. 12% -in cavab verməyə çətinlik çəkdiyini söyləyib.

Beynəlxalq təşkilatın sorğusundan da göründüyü kimi, yalnız 34 faiz azerbaycanlı dinin onun heyatına təsir etdiyi, həyatını İsləm qayda-qanunlarına görə qurdugunu etraf edir. Yalnız 3 nəfərdən 1-nin dindar olduğu ölkədə dinin ümumi toplumun inkişafına təsirindən danışmaq nə qədər doğru olar? Bəs yerdə qalanlar? Yerde qalan dindar olmayan insanlar hansı inanca əsasən elm və təhsilə önmər verir?

Nəhayət, Azerbaycan dünyəvi dövlətdir. Hakimiyyət hətta dini simvol və fəaliyyətlərə bele isti yanaşır. Üstəlik, dövləti idarə edənlərin böyük eksriyəti keçmiş sovet sisteminin yetişdirdiyi kadrlardır, dinin onları və verdikləri qərarların üzərində təsirinin olduğunu düşünmək sadəlövhük olardı.

Postsovət məkanında kök salmış “Kim ki SSRİ-nin süqtuna sevinir, onun ürəyi, kim ki onun bərpasını arzulayır, onun başı yoxdur” kəlami, belə görürün, Rusiya liberal-demokratlarının lideri Vladimir Jirinovskiyə rahatlıq vermir. Onun timsalında imperiyanın bərpasına yönəlik, sağlam məntiqə yox, onun ziddinə olan çağırışlar göstərir ki, Jirinovskinin söylerinin mahiyəti yalnızca müdrikliyin gündəlik redaktəsini dəyişmək istəyi ilə məhdudlaşdırır. Belə görünür, bu vurnuxmaların altında daha ciddi mətbələr yatar.

Dağlıq Qarabağ konfliktinin mahiyəti haqda yeri geldi-gəlmədi danişan Jirinovski bu dəfə iddia edib ki, bəs, “Qarabağ problemi ərəblərə yəhudişərən Qüds (yəhudişərən Yerusalem adlandırır - red.) mübahisəsini xatırladır və azərbaycanlılar və ermənilər onu heç vaxt həll edə bilməyecəklər”. Elə buradan da onun “Üçüncü tərəfi” prosesə qoşmaqla bağlı çoxmənəli qənaəti hasil olur.

Təbii ki, hansı “Üçüncü tərəf”in nəzərdə tutulduğunu anlamaq üçün ön görücü olmağa ehtiyac yoxdur. Tamamilə aydındır ki, bu - bir həftə qabaq işğalçı Ermənistəni da-ha da silahlandırmaq göstərişi verəndir. O “Üçüncü tərəf” ki, Ermənistənin qismində regional əmin-amanlığın pozucusunu yox, daim dəstəyə ehtiyacı olan figurantı görür.

Jirinovski - xüsusi intellekt yiyəsi deyil. Intellekti, ağlı olan və gözlətilərlə gələcəyə köklənən adamlar toplumun həyatında tekamülün rolunu tək və geridönmez proses kimi yaxşı anlayırlar. Vladimir Volfovich isə özünün individualizm ilə keçmişdə ilisib qalıb. Sözləşmiş, özünün bu eksklüzivini o, bütün bələlərə qarşı sanki bir anti-zəhər qismində, “intellektual bəhəresi” olaraq təqdim edir.

Gerçəkdən də iddia eləmek ki, guya “Rusiya imperiyasının ve SSRİ-nin tərkibində dəqiq sərhədlər olmayıb və administrasiya heç bir önem daşımayıb, ermənilər Bakıda, azərbaycanlılar Ermənistanda yaşayıblar, sonra isə hər şey ona görə baş-ayaq olub ki, sərhədlər və ayrı-ayrı dövlətlər peydə olub”, Jirinovski bununla nəinki müasirlərə, həm də tarixçilərə qaba bir şəkildə meydan oxuyur.

Artıq bəxti bağlanmış bir imperiyanın bərpası layihəsi üçün ideoloji baza düzəldən bu siyasetçi mütəmadi şəkil-də Dağlıq Qarabağıyla bağlı anlaşmaların iflas olacağını anons edir və yene hesab edir ki, bu məsələdə xarici arbİ lazımdır və həmin rola da təkcə Moskva dərtir, çünkü konflikt zonasında hamı rusca danışır.

Hardasa onunla razılaşmaq olar. Məsələn, o, hesab edir ki, Dnestriyani bölgədə, Abxaziyada, Cənubi Osetiya və Qarabağda imperiya və SSRİ dönəmlərində prob-

Putinin Azerbaycan planları -

Jirinovskinin dilində

Kremlin SSRİ-ni “diriltmək” layihəsi yeni qiyafədə; LDPR liderini danışdırınlar kimlərdir?...

Tofiq Abbasov

nın yumşaq formasından istifadə edir və bununla çoxmənali şəkildə Kremlin ədəbli əhvalına işaret edir. Ancaq Kremlin vəkili qismində çıxış edərək tez-tez dil-psixoloji qırıqlığa uğrayır.

Amma cəmi bir neçə ay önce o, Azərbaycanı baş tutan dövlət adlandıraraq, bir-nəfəsə ölkənin uğurlarını sadalama, Heydər Əliyev və onun varisi İlham Əliyevin xidmətlərinə yüksək qiymət vermişdi. Eyni şeyi Qazaxistən və onun lideri Nursultan Nazarbayev, Belarus və onun lideri Aleksandr Lukaşenko, həmçinin, digər ölkələr haqda səsləndirmişdi. İndi isə soyuqqanlıqla və həyəscasına əqrəbləri imperiya eğidası altında virtual dirilmənin qütbü tərəfə çevirir.

Vladimir Jirinovskinin çağırışları sanki ağıldankəmlərle iş üzrə dərslikdəndir. Bu çağırışlar o dərəcədə məntiqə dözümsüzdür ki, hətta “6 nömrəli palata”nın (ruhi xəstəxanaya işaretdir - red.) illüziyonistlərinin döyüş komplektini xatırladır.

Jirinovskinin dövlətçi-quruču rolü üçün tamamen yarasız olduğunu sübut etməyə lüzum yox. Ancaq qalmaqallı siyasetçini reallıqlardan uzaq dəhşətli araşdırımların spouksmeni qismində istismar edənlər hansı mülahizələri rehbər tutur bəs? Doğrudanmı aydın deyil ki, bu cür ideya və hədəflər psevdoinavasionaçılığı və qazanmağı ehtiva edir? İnanmaq istəmirsən ki, yüksək dəhlizlərdə neo-müstəmləkəçilik ovqatı möhkəmlənir və qəçiləz obyektiv prosesləri geri döndərməyi planlaşdırınlı siyasi romantiklər indiyədək də dəyişməyib.

□ **Tofiq Abbasov -**
arasdırıcı-jurnalist,
xüsusi olaraq “Yeni Müsavat” üçün

ki, Jirinovskinin tərənnüm elədiyi böyük imperiya dövründə qaynaqlanır, - necə yada salmayaşın?! Məhz çar yuxarıları yurdusuz qaraçı küləsini qulağından tutub regiona getirmək Qafqazda etnik və dini qətləmənin təməlini qoyub.

Nahaq yere səfirlik əmirinin başçısı, ölməz intellektual Aleksandr Qriboyedov üç yazılı müraciətnaməsində padşah-dədəni ağa getirmək istəmirdi ki, ermənilərin zorla müsəlman torpaqlarına köçürülməsi yaxşı sonluqla bitməyəcək. Mədəni sürgündə olan dramaturq və mütəfəkkirin bu dürüstlüyünün sonu isə intriga və təxribatlar, kələklər nəticəsində pis qurtardı - hansıların izləri ki, mərkəzə apardırdı. Bu - tamamen ayrı bir əhvalatdır, fəqət, Qarabağ dileməsinin xronikasına birbaşa dəxli var.

Hər şeyin həqiqi vəziyyətindən yaxşı xəbərdar olan LDPR lideri isə SSRİ-ni öz sərhədlərində, könüllü şəkil-də, referendumlar vasitəsilə bərpa etməyə çağırır ki, çıxış gedənlərin hamısı Rusyanın tərkibinə qayitsın. Məhz o vaxt onun təfəkküründə, sülh və dinclik bərqərar olacaq və bütün münaqişələr nizama salınacaq.

Burdaca türk-erməni çəkişmələrini, - hansıların tarixi

"Baxış bucağı"

Azerbaycanla Avropa Şurası Parlament Assambleyası (AŞ PA) arasında yaşanan gerginlik parlamentin son iclasında da geniş müzakirə mövzusu oldu. Bir sırada deputatlar sərt mövqeyinə rəğmən, parlament sədrini hələlik rəsmi Bakının qurumu tərk etmək niyyətində olmadığını bəyan etdi. Müzakirələrin yekununda səslənən fikirlərin ümumi məcmusunun hazırlanıb sənəd halında AŞ PA rəhbərliyinə göndərilməsinə də qərar verildi.

Mövcud durumu deputat, Milli Məclisin Hüquq siyaseti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Qüdrət Həsənquliyevlə təhlil etdi. Ancaq səhbətimiz yalnız Bakı-Strasburg münasibətlərini ehət etmedi, Rusyanın Azərbaycana təzyiqlərindən, Qarabağ məsələsindən də danışdıq.

- *Qüdrət bəy, parlament sədrinin dediyi kimi, 68 ildir dünyanın heç bir ölkəsi nə qarşı tətbiq olunmayan maddə Azərbaycana tətbiq olunarsa, o halda rəsmi Bakının Avropa Şurası ilə bağlı yekun mövqeyi, qərar necə olmalıdır? Avropanın aparıcı qurumlarından biri ilə yaranmış hazırlı bəhərəndə necə çıxməq olar?*

- Bundan evvel biz bir dəfə də Avropa Parlamenti ilə problemlər yaşamışıq. Ele həmin problemin nəticəsində Azərbaycan Avronestdə fealiyyətini bir müddət dayandırdı. Sonradan Avropa Parlamentinin rəhbərliyi ilə müeyyən danışqlar oldu, dialoq yolu ilə gərginlik aradan qalxdı. Düşünürəm ki, eyni qaydada AŞ PA rəhbərliyi ilə danışqlar aparmaq lazımdır və gərginliyin aradan qaldırılması istiqamətində qarşılıqlı addımlar atılmalıdır.

- *Artıq iki qətnamə qəbul olunub...*

- Qətnamələr qəbul olunub, Azərbaycan da ona öz etirazını bildirib. Ermənistanla bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri var ki, işğal olunmuş Azərbaycan torpaqları azad edilməlidir, Ermənistan da bundan narazı qalıb. Amma Ermənistan nə o qətnamələri yerinə yetirir, nə də BMT-dən çıxır. Həmçinin Avropa Parlamentinin, ele AŞ PA-nın müvafiq qətnamələri var Ermənistanə eleyhinə. Sərsəng su anbarı ilə bağlı da sənəd qəbul olunub. Bundan əlavə, Avropa İnsan Haqları Məhkəməsi "Çıraqov və digərləri Ermənistana qarşı" adlı iş üzrə qərar qəbul edib. Orada Ermənistan birbaşa işğalçı dövlət kimi tanınır. Onda Ermənistan Avropa Məhkəməsinin yuristiksiyisindən, yaxud Avropa Şurasından çıxmışdır. Bu baxımdan Azərbaycanla bağlı qəbul olunub, Azərbaycan həmin qətnamələri diqqətən öyrənmişdir. Əger ordakı hansısa tənqidlərin əsası varsa, onlar yerinə yetirilmelidir, əsası olmayan tələblər isə yerinə yetirilməmelidir. Azərbaycan tələbləri yerine yetirməyəcəyi təqdirdə AŞ PA-dan çıxarılaçaqsə da və Azərbaycan görecəksə ki, onu Parlament Assambleyasından xaric edirlər, mənəcə, yenə də rəsmi Bakı qabağa düşüb yenə bu addımı atmamalıdır. Azərbaycan özü qabağa düşüb beş bir addımı atsa, bu, ona qarşı böyük bir kampaniyanın başladılmasına imkan verecək. Bu da bizim ayri-ayri Avropa dövlətləri ilə fərdi qaydada işləməyimizi məhdudlaşdıracaq. İstənilən Avropa ölkəsi ilə əməkdaşlıq zamanı deyə bilərik ki, hansısa məhkəmə

yanın Azərbaycana təzyiq imkanları artacaq və Azərbaycanın da Rusiyaya siğınmaqdan başqa yolu qalmayacaq. Yeni onlar bu cür düşünürler. Ona görə də tam əminlikle deyirəm ki, bizim əleyhimizə tekçə erməni diasporu yox, həm de Rusiyaya bağlı gizli dairələr

yenə də bir açıklama verdi... Çünkü bilirdi ki, onun üstüne gelecekler, deyəcəklər "axı, sən deyirdin şərtlər yerinə yetirilməsə, danışqlar masası arxasında oturmayaqasın". Azərbaycan indiki vəziyyətdə Rusiya ilə çox açıq və səmimi dialoqua girməlidir ki, siz Dağılıq

yanın Azərbaycanda maraqlarının nəzərə alınması məsələsində... Əger Rusiya desə ki, bilirsiniz nə var, sizin nə təklif etməyinizdən asılı olmayaraq, biz Ermənistanın herbi-siyasi müttəfiqiyik və Ermənistani müdafiə edəcəyik, siz də torpaqları hərb yolu ilə azad edə

rütdüyü siyaset bundan artığına nail olmağa imkan vermir. Ona görə də artıq Azərbaycanın Qarabağ siyasetində ciddi qərarların verilməsi vaxtı gəlib çatıb.

- *Amma gələn il seçkilər ilidir. Deməli, ciddi qərarların verilməsi o qədər də real*

"Rusiyadan açıq şəkilde sorusulmalıdır ki..."

Qüdrət Həsənquliyev: "Azərbaycan heç bir halda öz təşəbbüsü ilə AŞ PA-dan çıxmamalıdır"

"Bizim əleyhimizə tekçə erməni diasporu yox, həm də Rusiyaya bağlı gizli dairələr aktiv işləyir"

qərarını doğru saymırıq, amma biz yenə də Avropa qurumları ilə eməkdaşlıqda maraqlıq, ordan çıxməq istəmirdik və bu istiqamətde addımı biz atmamışıq, siz atmışınız. Biz bu addımı atacağımız təqdirdə sözsüz ki, bizim əleyhimizə erməni diasporunun daha aktiv iş aparmaq imkanları artacaq və bizim əleyhimizə fealiyyət göstərən dairələrin imkanları genişlənəcək. Ona görə də Azərbaycan sona qədər mübarizə aparmalıdır. Azərbaycan xalqını və dövlətin iqtidarı təmsil edir. Deyək ki, Azərbaycan bir qərarı icra etmir, Yaqlandırıb, deyir bu ölkəni xaric etmek lazımdır. Rusiya qonşu dövlətin torpağının 20 faızını işgal edib, bir hissəsini özüne birləşdirib, digər hissəsində də separatizmi dəstəkləyərək Ukraynanın nəzarətindən çıxarıb, amma deyir ki, Rusiya AŞ PA-ya qaytılmalıdır. Hələ mən Gürcüstanı kənarən qoyuram. Bunun özü de göstərir ki, Yaqlandırıb, Azərbaycana qarşı münasibət sərgilimyində elə Rusiyinə gizli dairələrinin de rolu ola bilər.

- *Özü də Azərbaycan Avropa ilə əməkdaşlığın davam etdirilməsi ilə bağlı prinsipial mövqeyini dövlət başçısı səviyyəsində bəyanlayın. Belə ki, prezident Brüssel zirvəsində iştirak edəcəyini bildirəndən sonra Avropa Şurası ilə məlum gərginlik yarandı. Bu, təsdidüfür, yoxsa...*

- Azərbaycan Dağılıq Qarabağ probleminin həlli üçün haqlı olaraq Rusiya ilə six eməkdaşlıq edir. Azərbaycan rəsmiləri də qəbul edirlər ki, bu problemin həlli dənərək Rusiyadan asılıdır. Bu da Qərbin müyyən dairələrini qıcıqlandırır. Bilirsiniz ki, Ermənistan prezidenti danışqlar üçün müyyən şərtlər irəli sürmüdü. Sonradan əsasen Rusyanın təzyiqlərindən sonra o şərtlərden imtina edərək danışqlar masasının arxasında oturdu. Düzdür, orda görüşdən sonra başından böyük qəlet elədi,

- Mən sizə tam əminlikle deyirəm ki, Azərbaycanın Qərble münasibətlərinin korlanması hal-hazırda Rusyanın tam dövlət və milli maraqlarına cavab verir. Ona görə ki, Azərbaycanın Qərble münasibətləri tam korlanacağı təqdirdə Rusi-

"Qarabağla bağlı ciddi qərarların verilməsi vaxtı gəlib çatıb"

Qarabağ məsələsinin həlli üçün Sərkişyan istəməsə belə, onu Qarabağ məsələsində ədaləti mövqə sərgiləməsinə vadar edə bilərsiniz. Yeni necə ki, Sərkişyanı danışqlar masasına gətirdiniz, istəməyə istəməyə. Rusiyadan açıq şəkildə soruşulmalıdır ki, siz Azərbaycandan ne istəyirsiniz?

- *Parlementdə Qarabağ müzakirələrinin keçirilməsi, yaxud xalqa danışqların hazırlı durumu barədə məlumat verilməsi barədə vaxtaşırı çağırışlar olur. Şəxslən siz Milli Məclisin üzvü olaraq danışqların məzmuunu barədə kifayət qədər məlumat ala bilirsinizmi?*

- Mən də o fikirdəyəm ki, bu danışqların nəticələri barədə Azərbaycan xalqına məlumat verilməlidir. İndiye qədər nə mən, nə siz, heç birimiz bilmirik ki, problemin həlli üçün Azərbaycan Rusiyaya hansı güzəştə gedə bilər, yəni Rusi-

görünmür. Belə olan halda nə etməli?

- Söhbət ondan getmir ki, elə mən dedim və bu gündən bu siyasetə start verilməlidir. Hələ birinci Rusiya ilə bu danışqlar başlamalıdır. Rusiya ilə danışqlar başlayarsa, yəqin ki, proses azı bir il davam edəcək. Söhbət yaxın perspektivdə gedir. Bəs, bu bir il ərzində Azərbaycan nə edə bilər? İndi əsas ağırlıq - danışqlarda da Azərbaycanın mövqeyini gücləndirmək üçün - Azərbaycan ordusunun üzərinə düşməlidir. Biz Dağılıq Qarabağda işgalçi ordunun daha çox əsgərini öldürməliyik. Hər gün atəşkəs pozulur və Azərbaycan çalışmalıdır ki, ordusunun istifadəsində olan dəqiq silahlarla daha çox erməni hərbçisi məhv edilsin. Ona görə ki, işgalçi hərbçilərdir. Bu, iki nəticə doğuracaq. Bilirsiniz ki, Ermənistandan kütləvi miqrasiya davam edir. Cəbhədəki itikələr bu miqrasiyanı bir az da gücləndirəcək və valideynlər ayağa qalxaçak ki, Sərkişyanın hakimiyyətdə qalması, milyardları talaşması, əhalinin ac-yalavac yaşaması şəraitində na üçün erməni gənclər başqa ölkənin ərazisində ölüməlidir? Ordumuz erməniləri davamlı şəkildə məhv etsə, bu zaman həm daxildən Sərkişyanə təzyiqlər artacaq, həm beynəlxalq təşkilatlar münaqişənin alovlanmasından həyəcanlanıb bu məsələye dənərək. Ona görə də bu dəqiqə çalışmaq lazımdır ki, ermənilər hər atəşkəs pozanda onlara ağır zərər endirək. Hər gün olmasa da, hər həftə işgalçi ordunun əsgərləri məhv edilməlidir. Mən biliyəm ki, bununla bağlı Azərbaycana təzyiqlər var. Deyirlər atəş açmayıb, snayperləri geri çəkin, Azərbaycan buna əhəmiyyət verməmeliyidir. Yeni irimiqyaslı əməliyyatlarla başlamasa da, ordu öz işini görməlidir, paralel olaraq danışqlar getməlidir.

□ Elşad PASHASOV

Uqanda həsrəti

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

**"Sizə Begemot,
 Ağzında da ot,
 Telegram yazıb".
 "Doktor, tez gəlin,
 Afrikaya,
 Körpələri sağaldın,
 Qoymayn azarlaya".**

(“lynə doktor”, Korney Çukovski, dilimizə
 çevirən Vüdadi Məmmədov)

Türkiyə prezidenti deyib ki, Bakıya gələcək, sonra ordan qatarla qayıdaq, bu prosesə isə 2 gün sərf ediləcəkdir. Bu müddətə həm Bakıda hansıa tədbir, həm də Bakı-Tiflis-Qars dəmiryolunun açılışı daxil imiş.

Ancaq 2 gün elə-bele söhbət deyil. Məncə həmin dəmiryolunun mənasını ifadə etmək üçün yaxşı təsadüfdür. Doğrudur, Bakı-Qars dəmiryolu əslində siyasi projedir, erməniləri bir növ beynəlxalq neqliyyat dəhlizlərindən haqlı olaraq uzaq qoymağa xidmət edir. Ancaq üst-üstə 2 milyard dollara yaxın pulumuz gedən bir projenin nəsə iqtisadi mənası da olmalı idi. İndi isə biz Bakıdan Qazaxa saatda 50 kilometr sürətli gedən tisbağa-qatarlardan yararlanırsa, bunu uzadıb Türkiyəyə çatdırmağın önemi nə olacaq? Sürət əsrində, camaatin Marsa uçmağa hazırlaşlığı dövrə Bakıdan İstanbul'a yalan olmasın, bir həftəyə qatarla getmək kime lazımdır? Həmin projeye yatırılan vəsaitlə Azərbaycan daxilində ən azı bir istiqamətə sürət qatarı (gerçek sürət qatarından - saatda 200-300-lə gedən qatarlardan söz açırıq, ta indiki saxta adlı “sürət” qatarlarımızdan yox) marşrutu düzəltmək olmadı mı?

Əlbəttə, bunlar bizim dünyaya başa salmaq istədiyimiz yeni Azərbaycan standartlarıdır, vaxt gələcək hamı qəbul edəcəkdir. Tələsməyin adı nədir? Tələsən təndirə düşər. Yaxud, şair demişkən, hamı dostunu NKVD-yə satmağa tələsər, men tələsmirəm. Nəsə təxminən belə bir şeir olmayıdı, dəqiq yadına salmağa həvəsim yoxdur. Həvəssizlik, o cümlədən qeyri-deqiqlik də Azərbaycan standartlarının tərkibinə daxildir. Adamları güñahsız yere tutub zindana salırsan, sonra Avropadan şikayatlenirsən. Müstəqillik əleyhinə səs verəni deputat qoyursan, sonra deyirsən niyə bizim müstəqiliyimizə pis baxırlar. Quyu qazırsan, içəne düşəndə deyirsən bunu kim qazıbdır, hansı erməni köpəyoğunun işidir və saire.

Hazırda Avropa Şurası və ümumən avropanıllarla münəsibətlərimiz kəskinləşib. Elə bu məqamda, xəbərlərə inanısaq, Panafrika Parlamentinin sədri Röcer Nkodo Danq müəllim Bakıya səfərə gəlibdir, deputatxana spikerimiz Oqtay müəllimlə görüşüb, ondan Azərsu şefi olarkən su təsərrüfatını necə idarə elədiyinin sırlarını öyrənibdir. Zarafat edirəm. Tam yox, cümlənin ikinci hissəsinə. Yəni, Danq müəllim doğrudan da Oqtay müəllimlə görüşəcəkmiş. Bax əsl fürsət budur. Avropa Şurası bizim qədrimizi bilmədi, cəhənnəmə bilsin. Çıraq, gırək Afrika Parlamentine. Orda heç kimin bizi qınamığa mənəvi haqqı olmayacaqdır. Robert Muqabenin nəyinə lazımdır sən İlqar Məmmədovu neçə il türmədə saxlamışan? Afrikada belələrini timsaha şam yeməyində verirlər, cincırını çıxartmağa macəl tapmır. Hələ axırdıa timsah siyasi məhbusu yediyi üçün göz yaşları axıdır, milət də timsaha qoşulub ağlaşırlar. Sözləşmiş, orda “Məhsul” stadionu hər səvənnda vardır. Camaat ağıacdən düşüb toplaşır, nizə ilə rəqs edib dualar oxuyurlar, dağlışırlar.

Ümumiyyətə, adam gərek həmişə öz tay-tuşları ilə oynasın. Öz mühitində yaşasın. Avropanın bize yad olmayı əvvəldən bilinirdi. Biz qarayıq, onlar sarıdır. Biz halal toyuq əti yeyirik, onlar donuz yeyir. “Bizzət çoxlu arvad almaq dəbdir, onlarda çoxlu ər”. Afrika isə əsl bizim yerimizdir. Hamı lüt gəzir, ağac qabığı, ya da çəqqalların artığını təpib yeyir, taleyindən isə min qat razıdır, qəbile başçısına bütün günü razılıq edir. Gözütox adamlarıdır. Mən dəqiqləşdirmişəm, Afrikada ermənilər də azdır. Hərçənd, ola bilə orda da gəlib zəhləmizi töksünler, cünki bunların mahiyəti bizim dəlimizca süləməkdir, ancaq ilkin geopolitik şərtlər bize uğurlu start vəd edir.

Orda Uqanda adlı bir məməkət var, camaati acıdan ölürlər, bir-birini də qırırlar. Ancaq təsəvvür edin, il uzunu orta temperatur 20-25 dərəcədir. Nə bundan yuxarı qalxır, nə aşağı düşür. İdeal havadır. Ta get kondisioner al, kombini qoş, ne bilim, iki deqiqədən bir sayğaca bax - bunlar yoxdur. Biz Afrikaya üzv olsaq, havamız da Uqanda kimi olar. Hissiyatım belə deyir.

SSRİ-nin mirası olan daha bir problem öz həllinə doğru

Noyabrın 1-də Tehranda Rusiya, Azərbaycan və İran prezidentlərinin üçtərəflə görüşü keçiriləcək. Prezidentlərin budəfəki zirvə görüşündə üç qonşu ölkə arasında regional əməkdaşlıqda dair məsələlərin geniş müzakirəsi gözlənilir. Söhbət ilk növbədə üç qonşu ölkənin iqtisadi maraqlarına xidmət edən və onların bölgədə tranzit rolunu artıracaq “Şimal-Cənub” neqliyyat dəhlizi (dəmiryolu) layihəsinə reallaşdırmaq yönündə işləri intensivləşdirməkdən gedir.

Yekun konvensiymanın indiyədək qəbul edilməməsi isə Xəzər dənizin karbohidrogen ehtiyatlarının bütün sahilyanı ölkələrin xalqlarının maraqları namına effektli istismarı və neqlində, habelə yeni yataqların işlənməsi və kəşfiyyatı məsəllərində əngellər yaratmadı. Bu yerde illəridir Azərbaycanla Türkmenistan və Azərbaycanla İran arasında çözülməmiş qalan mübahisəli yataqlar məsələsini yada salmaq yeter.

İş de ondadır ki, az qala, Dağlıq Qarabağ ixtilafi ilə “həmyəşid” olan bu ziddiyətli məsələ vaxtaşırı iki böyük regional dövlət - İrana və xüsusi dənizdə Rusiyaya digər sahiləni ölkələrə, o sırada Azərbaycana psixoloji təsir göstərmək üçün əlavə əsas verir. Məsələn, dənizin dibi ilə yeni neft-qaz kəmərərinin çəkilishi ilə bağlı vaxtaşırı təhdid-məsajlar səslənir. Ötən həftə Rusiya XİN başçısı Serge Lavrovun bu xüsusda Xəzər dənizinin ekologiyasını bəhanə oləməklə etdiyi ince xəbərdarlığı da təsadüfi sayla bilməz.

Nəzərə alsoq ki, Azərbaycanı Avropanın enerji bazarlarını getdikcə yeni-yeni transmilli-layihələr birləşdirməlidir (Cənub Qaz Dəhlizi və s.) və həmin layihələrdə dəniz qonşumuz Türkmenistanın iştirakı da mühüm sayılır, o zaman problemin aktuallığı daha qabarlı görünər.

Xəzərdəki “Qarabağ problemi”nə əsas əngel ölkə isə İran olaraq qalır. Çünkü dənizin 5 bərabər hissəyə bölməklə bağlı özünün əsassız tələbindən hələ də geri çəkilməyi. Oxşar mövqə Türkmenistana məxsusdur. Ancaq eksər analitiklərə görə, Tehrən mövqeyindən geri duran kimi, Aşqabad da eyni addımı atacaq, cünki faktiki, tək qalaq və digər 4 sahilyanı dövlətə qarşı getməyə risk eləməyecək.

Bəzi məlumatlara görə, İranın mövqeyində nəhayət

Xəzərin “Qarabağ problemi”. İran bir addım geri dursa...

Sahilyanı ölkələrin birgə əməkdaşlığı dənizin yekun statusunu tezləşdirməyi qəçiləməz edib; prezidentlərin 1 noyabr Tehran zirvə görüşü bəzi “İ”lərin üzərinə nöqtə qoya bilər; ekspertlər deyirlər ki...

ki, yumşalma baş verə bilər. Belədirse, buna ancaq sevinmək qalır. Böyük ehtimalla, bu məsələyə Azərbaycan, Rusiya və İran prezidentlərinin noyabrın 1-də Tehranda keçirilməsi nəzərdə tutulan üçlü formatda görüşündə də toxunulacaq; obrazlı desək, bəzi “İ”lərin üzərinə nöqtə qoya biləcək. Yekun nöqtələri qoymaq üçün isə İranın bircə addım geri durması kifayətdir.

Bu ehtimalı gücləndirən amillərdən biri də odur ki, statusla bağlı davam edən qeyri-müəyyənlilik sahilyanı ölkələr arasında qarşılıqlı etimada kömək eləmir, əksinə, birge əməkdaşlığın inkışafını əngeləyir, arealını daraldır. Tehrən in bu məsələdə daha konstruktiv mövqə tutmasını isə indi həm də onun ABŞ-la təzədən kəskinləşən münasibətləri diktə edir. Axi, “Yaxın qonşu uzaq qohumdan yaxşıdır” deyirlər.

Qısaçı, Xəzərin yekun statusu ilə bağlı İranın obyekтив mövqeyə gəlməsi en əvvəl ele onun özünün nəfi-nədir. Çünkü bölgədəki genişləndirme şərtlər artıdə başqadır və bu şərtlər Tehrəni regiondakı tərəfdaşlarının sayını artırmaq zorunda qoyur. Xəzər hövzəsi isə tekçə iqtisadi əməkdaşlıq üçün yox, həm də herbi aspektde (donanma, güç faktoru) 5 ölkə üçün önem daşıyır.

Maraqlıdır ki, bu arada Rusiya XİN-in xüsusi məsələlər üzrə müşaviri İqor Bratçikov dənizin yekun statusu ilə bağlı razılışmanın uzağı, 2018-ci ilə əldə olunması üçün böyük şanslar olduğunu söyləyib. O, Xəzərin statusuna dair konvensiymanın əksər bəndlərinin razılışdırıldığını və 5 ölkənin hər birinin maraqları konvensiyada nəzərə alındığını bildirib.

Siyasi müşahidəçilərin isə bununla bağlı gözləntiləri fərqlidir - yəni həm nikbin, həm də skeptik təxminlər var. Məsələn, sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseynli hesab edir ki, Tehran zirvə görüşü bölgənin təleyi üçün böyük rol oyanacaq və digər məsələlərlə yanaşı, Xəzərin statusunun müəyyən edilməsi istiqamətində sonuncu addımlar atılacaq.

Politoloq İlqar Velizade isə Axar.az-a bildirib ki, son ilərdə yekun statusla ilgili müəyyən aktivləşmə müşahidə olunsa da, hələlik problemin həlli real görünür. “Xəzərin statusunun müəyyənləşdirilməsi prosesi çox uzanıb. Bunu da müəyyən səbəbləri var. Düşünmürəm ki, 2018-ci ilə bu proses başa çatacaq. Demək olar ki, son 1-2 il ərzində proses bir qədər aktivləşib. Tərəflər çalışır ki, bu məsələdə razılığa gələsinlər. Bratçiko-

vun sözləri buna dələlet edir ki, doğrudan da hansıa irəliyiş var. Amma proses o qədər qapalı keçir ki, konkret hansı məsələlərdə irəliyiş olduğunu söyləyə bilmərik”, - deyə o qeyd edib.

Lakin politoloq güman edir ki, Xəzərin statusunun yaxın gələcəkdə həllində müsbət irəliyişlər var: “Ötən il də deyirdilər ki, Xəzərin statusunun müəyyənləşdirilməsi üçün toplantı keçirilsin və bununla bağlı qərar qəbul edilsin. Bu il bununla bağlı heç bir qərar qəbul olunmayıb və sammit keçirilməyib. Hazırda belə təsəvvür yaranır ki, Xəzərlə bağlı konkret nəticə var. Bu ancaq bir şəkildə ola bilər ki, ən azı Tehran öz mövqeyində kifayət qədər dəyişiklik etsin. Əger İran digər ölkələr kimi Xəzər dənizi bölgüsü principində razılışa (orta xətt principi ilə bölgü nəzərdə tutulur - A.X.), onda məsələ həll olacaq. Rusiya XİN rəsmisinin bu barəde məlumat yayması o deməkdir ki, İranın mövqeyində dəyişiklik var”.

Əlavə edək ki, resmi Tehran bu dəyişikliye getmək zorundadır. Həm də o səbəbə ki, qonşu ölkələrlə iki və çoxtərəflə tərəfdaşlıq əlaqələrinin inkişafı “şalları” dəmiryolunun üstüne deyil, altına düzəməti tələb edir.

□ Analitik xidmət

Parlementin son iclasında bəzi deputatlar Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxması haqqında qərar qəbul etməsi çağırışını edib. Fikirlərini isə belə əsaslandırmaqlı olmaq istəsə, əks addım atılmalıdır, onlar belə qərar qəbul edənə qədər biz özümüz Avropa Şurasından çıxmalyıq. Bu cür çağırışı edənlər sırasında partiya sədri olan deputatlar da var.

Parlementdə təmsil olunmayan biz səra partiyalardan məsələyə mövqə öyrəndik.

VİP sədri Əli Əliyev bildirdi ki, Azərbaycan qətiyyən belə bir addım atmamalıdır. O cür təklifləri irəli sürənlər iqtidarin adamlaşdırır ve zərəri çağırışlardır: "Azərbaycanın beynəlxalq təşkilatlarda olması mühüm məsələdir. Bu bir deputatin maaş, ev, dolanış imkanlarının olmasından qat-qat önemlidir. Bizim Dağılıq Qarabağ kimi ciddi problemimiz var. Bizim könüllü şəkildə Avropa meydancasını düşmən tərəfə güzəşt etmemiz böyük səhv olar. Hakimiyəti tərəslət etməməye, Avropa Şurasının sade tələbini icra etməye çağırmaq daha məntiqli olardı. İlqar Məmmədov məsələsini prinsipial iqtidarı və dövləti mövqeyinə çevirmək hakimiyətin də dövlətin də zərərinə işleyir".

Azad Demokratlar Partiyasının sədri Sülhəddin Əkbər qeyd etdi ki, Avropa Şurası ilə münasibətlərin qırılması, həmin qurumdan çıxmamızın və ya çıxarılmamız Azərbaycana siyasi, iqtisadi, hərbi, humanitar sahələrdə ciddi problemlər yarada bilər: "Heç kim düşünməlidir ki, Avropa Şurasından çıxsaq, bizden əl çəkəcəklər və rahatlaşacaq. Tam tərsinə proseslər baş verəcək. Birinci, Azərbaycanda bizi narahat edən potensial təhdidlər üzə

çixmağa başlayacaq. Yeni ölkədə hakimiyət dəyişikliyində maraqlı olan xarici güclər, eyni zamanda daxili güclər bu iştiraklara siyasi yolla, dinc yolla həyata keçirmək mümkün olmadıqdan qeyri-siyasi, qeyri-dinc yollara baş vuracaqlar. Avropa Şurasından çıxmamızın ən təhlükəli siyasi nəticəsi bu ola bilər. Azərbaycanla bağlı çox təhlükəli ssenarilər işə salına bilər. İqtisadi nəticələrə gəldikdə, Azərbaycanın xarici ticarət dövriyyəsində Qərble iqtisadi eləqələr 70 faizdən yuxarı təşkil edir. Avropa Şurasından çıxməq bu qədər böyük iqtisadi münasibətlərə çox ciddi zərbə vura bilər. Azərbaycan Avropa üçün iqtisadi tərəfdəşlik imkanlarını itirə bilər. Azərbaycan qazi Avropa bazanından mütləq səkildə asılıdır. Bir anlığa düşünen ki, Azərbaycan bu bazardan məhrum olsa, iqtisadiyyatımız hansı vəziyyətə düşər. Azərbaycan nefti və qazını almasalar, ölkəmiz bu strateji məhsullarını kime satacaq? Neft və qazla zəngin Rusiya, yoxsa İran, Türkmenistana, ya Qazaxistana satacağıq? Bu məsələləri düşünmək lazımdır. Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxmazı Qarabağ məsələsində də zərərimizə yeni situasiya yaradır".

ƏG Partiyanın sədri Tural Abbaslı isə bildirdi ki, hakimiy-

Müxalifət "Avropa Şurasından çıxaq" çağırışlarını dəstekləmədi

Parlementdə səslənən bəyanatlara etiraz edildi; "O halda Azərbaycana qarşı çox təhlükəli ssenarilər işə salına bilər..."

yətin bəzi nümayəndələrinin Avropa Şurasından çıxmalaqla bağlı bəyanatlarını heç vaxt iddialı qəbul etmir: "Çünki hətta minimal siyasi analiz qabiliyyəti olan istənilən insana ayındır ki, hakimiyətə indiki məqamda heç bir problem və qarşılurma gərkətildi. Sadəcə olaraq, bu, son dönmələr Avropa institutları tərəfindən Azərbaycana qarşı yönəlmüş tənqidlərə emosional və bəlkə də bir az təhdid xarakterli çağırışlardır. Fikir versəniz

görəsiniz ki, belə bəyanatları hakimiyətin üst eşelonunda təmsil olunan nümayəndələr deyil, dəha çox aşağı ranqli şəxslər verirlər. Hətta Avropa-dan gəlməş nümayəndə heyətin qəbul edən zaman İlham Əliyev özü de qeyd etdi ki, bizim heç bir səlahiyyəti nümayəndəmiz belə fikir səslenirdiməyib. Bunun ardınca spiker Oqtay Əsədovun da bu təklifi qarşı bildirdiyi sərt reaksiya hakimiyətin Avropa Şurasından çıxmışının qəbulunu qəbul etməyə çalışır". ADP sədrinin müavini Taliyət Əliyev bildirdi ki, Azərbaycan Avropa Şurasına daxil olanda təkcə hakimiyət təmsilçilərinin deyil, müxalifət liderlərinin de mövqe-

ləri öyrənilmiş və nəzərə alınmışdır: "Indi bir-iki nəfər hakimiyət rəsmisinin və ya partiya rəsmisinin Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxmısını tələb etməsi məsuliyyətdən uzaq olan bir ya-

naşmadır. Bu Azərbaycan dövlətinin və dövlətçiliyinin maraqlarına zidd olan bir hərəkətdir. Azərbaycan nə qədər beynəlxalq institutların üzvü olsa, beynəlxalq təşkilatlara nə qədər ineqrasiya olunsa, bu, ölkəmizin müstəqilliyinin möhkəmlənməsi ne xidmət edər. Bu gün demokratik Avropa və ya Qərb institutları Azərbaycanın bu qurumlar qarşısında götürdüyü öhdəlikləri yerine yetirmədiyinə görə tənqid edir, buna görə həmin qurumlardan çıxməq yox, öhdəlikləri yerinə yetirmək lazımdır. Bu qurumlardan çıxməq təşəbbüsleri ölkəni dünyadan təcridə xidmət edir ki, bu da yol verilməzdir. Bu baxımdan Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxmışının tərəfdarı deyiləm".

□ Etibar SEYİDAĞA

Deputatdan və ekspertlərdən SOS signallı

"Avropa Şurası" adlı tribunani erməniyə vermək olmaz"

Hakimiyətönlü deputat Zahid Oruc Milli Məclisin son iclasında bildirib ki, Azərbaycan Avropa Şurasından çıxa, bu, ermənilərin həmin qurumda əlini-qolunu açar. Deputatın sözlərinə görə, Avropa Şurasından çıxməlaq bağlı qərar versək, ermənilər bu füsrətdən istifadə edəcək. Dağılıq Qarabağın "müstəqilliyini" tanıtmaqdan tutmuş, digər məsələlərə qədər bu füsrətdən yarananmaga çalışacaqlar.

AMİP-in beynəlxalq əlaqələr katibi Elşən Mustafayev "Yeni Məsələ" açıqlamasında bildirdi ki, deputat Zahid Oruc məsələyə düzgün tərəfdən, dövlətin maraqları prizmasından yanaşib və Avropa Şurasından çıxmışın hansı fəsadlarının ola bileyinini bəri başdan xatırladıb: "Açıq, belə bir mövqənin parlamentdə başqa deputatlardan da gözləyirdim. Avropa Şurasına bizi heç kim zorla qəbul etməyi. Əksinə, özümüz bunu illerlə gözləmisiç və neticədə öhdəliklər götürürək, təşkilata üzv qəbul olunmuşuq. Yeri gəlmışkən xatırladım ki, o zaman həmin öhdəliklər 4 ya 5 müxalifət partiyası da imza atmışdı. Bundan sonra həqiqətən də Avropa Şurası Azə-

baycan üçün ciddi bir tribunaya çevrildi. Zaman-zaman bu tribunadan dövlət və millət maraqları təhlili edildi, müdafiə olundu. Dağılıq Qarabağ məsəlesi bu güne qədər həll olunmasa da bu tribuna vasitəsilə əsl həqiqətləri hamı bildi. Bu gün Azərbaycanı beynəlxalq birlikdən təcrid etmək istəyənlər Avropa Şurasından çıxməq haqqında danışa bilərlər. Yaxud özünü xoş göstərmək namına belə bir zərəri təkliflər verə bilərlər. Hesab edirəm ki, Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxmışının özü böyük bir fəsad ola bilər. Hələ sonradan ola biləcək hadisələri bir kənara qoymuram. Artıq xeyli vaxtdır ki, məlumat hadisələrə görə Rusiya Av-

ropa Şurasında səsvermə hüququndan məhrum edilib. Bu hadisə baş verənə qədər Rusiya ki mi böyük dövlət bütün imkanları ilə bunun baş verməməsinə çalışmışdı. Səsvermə hüququnu alıandan sonra isə Rusiya Avropa Şurasından çıxmışını elan etmədi. Etirazını iclaslara getməməklə və Avropa Şurasında olan personalını minimuma endirməklə bildirdi. Bu gün yenə də əvvəlki statusunu qaytarmaq üçün ciddi işlər görür. Əger Azərbaycan Avropa Şurasından çıxarsa, bu, o deməkdir ki, Avropa ilə hər hansı münasibətlərin olmasına son verir. Ən başlıcası, Ermənistən da daxil olmaqla Azərbaycanı istəmə-

illerde Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəkləyən (sonuncu beş qətnamə 2016-ci ilin oktyabr ayında qəbul olunub, həmin sənəddə işğal altındaki Sərsəng su anbarının boşaldılması və Ermənistən silahlı qüvvələrinin işğal bölgəsindən dərhal geri çəkilməsi tələb edilib)

Facebookun qurucusu Trampa rəqib olacaq

Facebookun qurucusu Mark Zuckerberg 2020-ci ildə prezident seçkilərində ABŞ Prezidenti Donald Trampa rəqib olacaq. Axar.az xəbər verir ki, bu iddia ilə "Hürriyət" qəzetiñin köşə yazarı Səlcuq Şirin çıxış edib.

O, Zukerberqin Harvard Universitetinin məzun gündündə çıxiş zamanı siyasetçi kimi cəmiyyətdəki problemlərin həlli üçün tövsiyələr vermesinin və bir il ərzində 50 ştatı dolaşaraq insanların dərdlərini dinləmək qərarına gəlməsinin buna bir işarə olduğunu bildirib. S.Şirin bundan önce Barack Obama, Hillary Klintonun və Donald Trampin da prezident seçkiləri ərefəsində bu siyasetə baş vurdugu bildirib.

Donald Tramp

Sahibkarlıq sahələrində yoxlamaların dayandırılması 2021-ci ilədək uzadılacaq. Bunu Milli Məclisin İqtisadi siyaset, sənaye və sahibkarlıq komitesinin iclasında komite sədri Ziyad Səməzdədə deyib. O bildirib ki, sahibkarlıq obyektlərində yoxlamaların dayandırılması barədə iki il öncə verilən sərəncam bu ilin noyabr ayında qüvvədən düşür. Artıq komitenin iclasında "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında" qanuna dəyişiklik qəbul edilib.

Dəyişiklikdə Azərbaycanda sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların müddətinin 2021-ci ilin yanvarın 1-dək uzadılması nəzərdə tutulur. Xatırladaq ki, 2015-ci il "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında" qanun layihəsi qəbul olunub. Qanun sahibkarlığın inkişafı üçün böyük imkanlar yaradır və 4 maddədən ibarətdir. Sənəddə yoxlamaların dayandırılması noyabrın 1-dən hesablanmaq şərti ilə 2 il müddətine nəzərdə tutulmuşdu.

Bu müddətde yalnız vergi yoxlamaları, insanların həyat və sağlamlığına, dövlətin təhlükəsizliyinə və iqtisadi maraqlarına təhlükə yaradan hallar üzrə siyahısi müvafiq icra hakimiyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən yoxlamalar aparılıb. Həmin yoxlamalar da müvafiq icra hakimiyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən məhdidiyyətlər nəzərə alınmaqla aparılır.

Lakin burada bir məqam da var ki, son iki ildə yoxlamaların dayandırılması keyfiyyətsiz ərzaq və dərman preparatlarının bazara ayaq aćmasına səbəb oldu. Sahibkarların hüquqlarının qorunması istehlakçı hüquqlarının pozulmasına yol açıb. Bəs gərəsən bu dəfə istehlakçıların hüququ necə qorunacaq? İstehsal olunan və ya idxlə olunan məhsulların keyfiyyəti nə nezəret həyata keçiriləcək?

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandırıran Milli Məclisin İqtisadi Siyaset, Sənaye və Sahibkarlıq Komitesinin üzvü Vahid Əhmədov bildirdi ki, yoxlamalar dayandırılsada, ərzaq və əczaçılıq məhsullarının keyfiyyətine nezəret olunacaq: "Milli Məclisde Komitenin iclasında

Yoxlamalar dayandırıldı, bəs keyfiyyətə nəzarət...

Vahid Əhmədov: "Dərman preparatları və ərzaq məhsullarının istehsalı ilə məşğul olan şirkətlərdə yoxlamalar aparılacaq"

V.Əhmədov vurğuladı ki, bu qanun qəbul olunduqdan sonra sahibkarlıq obyektlərinə yalnız Vergilər Nazirliyi, bir də ərzaq məhsullarının keyfiyyəti ilə əlaqədar Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi və ya Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent

lazımdır. Hansısa təşkilat yoxlama aparmaq istəyirsa, qeydiyyatdan keçib sonra yoxlama aparmalıdır. Hesab edirəm ki, bu sahədə çox ciddi nəzarət olacaq. Vergi yoxlamaları da aydın məsələdir ki, olmalıdır. Çünkü bu birbaşa dövlət büdcəsi ilə bağlı olan məsələdir. Bundan əlavə ola bilər ki, Səhiyyə Nazirliyi dərman preparatlarının keyfiyyəti ilə bağlı yoxlamaları həyata keçirsin".

Deputat qeyd etdi ki, sahibkarlar vaxtılı-vaxtında vergi borclarını ödəməlidirlər: "Vergi sisteminin özündə müəyyən problemlər var. Bu da əsasən verginin faizi ilə bağlıdır. Məsələn, əlavə dəyer vergisi bizde çox yüksək faizlə ifade olunur. Digər vergilərin miqdardında problemlər var. Ona görə də sahibkarlara çətinlik yaranır. Ümumilikdə isə vergi sisteminde yoxlamalar getməlidir. Onu aparmasaq, vergi ödəmələrin-

de çox ciddi problemlər yaranar".

V.Əhmədov hesab edir ki,

bu qərarın daha 4 il uzadılması

yoxlamaların müəyyən qədər

qarşısını alacaq və sahibkarlar

üçün münbit şərait yaradacaq: "

Sahibkarlığın inkişafına hər za-

man mane olan təşkilatlar artıq

yoxlamalar apara biləyəcək-

lər. Ona görə də, sahibkarların

vəziyyəti nisbətən yaxşılaşa-

cəq. Lakin bir məqam var ki, ər-

zaq və dərman məhsulları ilə

əlaqədar problem olmasayıd,

sahibkarlar onun keyfiyyətinə

nəzarət etsəydi, sözügedən qu-

ruların yoxlamalarına da ehti-

ycəq qalmazdı. Azərbaycana o

qədər keyfiyyətsiz ərzaq və

dərman idxlə olunur ki, cənab

president məcbur oldu ki, bu

nüansı da əlavə etsin. Sahib-

karlar da galəcəkdə çalışı-

mlırlar ki, keyfiyyət problemi ol-

masın".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

"Valyutadəyişmə məntəqəsi açmaq üçün şərtlər çox ağırdır"

Əli Məsimli: "Son 10 ildə iqtisadiyyata ayrılan 130 milyard kreditin cəmi 30 milyardı qeyri-neft sektorunda səmərəli istifadə olunsaydı..."

"Türkiyənin milli valyutasının dollara nisbətdə ucuzlaşması bu ölkənin mallarının qiymətini ucuzlaşdırıb ixrac imkanlarını artıracaq. Amma bəzi istisnalar çıxmış şətti. Bu, ümumən Türkiyədən Azərbaycana gətirilən məhsulların qiymətinə də də təsir etməyəcək. Cənab bizi qeydi aşağı salıb daşıx mal satmaq yolu ilə dövriyyədən qazanmaq əvəzinə, qiyməti artırmaqla əla və qazanc götürmək yoluñda də də çox üstünlük verirlər".

Milli Məclisin İqtisadi siyaset, sənaye və sahibkarlıq komitesinin üzvü Əli Məsimli "Yeni Müsavat" a açıqlaması zamanı bunları deyib.

Qeyd edək ki, bəzi qonşu ölkələrdə, o cümlədən qardaş Türkiyədə son zamanlar milli valyutanın məzənnəsində deyişiklik müşahidə olunur, ABŞ dolları bahalaşır. Deputat Azərbaycanda dolların bahalaşmasının gözlənilən olub-olmadığı barədə də fikirlərini bölüşüb: "Azərbaycan manatı 2015-ci ildəki iki şok devalvasiyadan dollar nisbətdə 0,78 manatdan 1,05 manata, ordan da 1,55 manata, sonra isə 1,92 manata qədər dəyər itirdi. Bu ilin fevralından manatın məzənnəsində bir qədər bahalaşma özünü göstərib və xeyli vaxtdır 1 dollar - 1,70 manat et-

gələrindən gedir. Parlament valyutadəyişmə məntəqəlerinin prosesi çox ölkələrlə, xüsusən de inkişaf etmiş ölkələrlə müqayisədə xeyli liberal və asan, sadə və müştəri üçün də əlverişlidir".

Qeyd edək ki, son vaxtlar bir səra iqtisadçılar, o cümlədən parlamentarlar banklardan asılı olan vətəndaşların durumu ilə bağlı məsələlər qaldırıb, onların vəziyyətinin yaxşılaşdırılması istiqamətində addımlar atmağa çağrış edib. Ancaq bu da var ki, bankların özlerinin de

ağır vəziyyətlə üzləşmə kreditləşmə ilə bağlı acınlıqlı durum yaradır. Məlumatə görə, ötən ilin analoji dövrü ilə müqayisədə bu il iqtisadiyyata kredit qoyuluşu 4 milyard 463,1 milyon manat azalıb. Belə bir vəziyyət nə vəd edir?

Ə.Məsimli: "Kreditlşmenin zəifləməsinin ölkə iqtisadiyyatının inkişafına mənfi təsir göstərəcəyi aydındır. Bununla belə, kreditlşmenin indiki həcmindən də səmərəli istifadə edib, xüsusən qeyri-neft sektorunun inkişafına ciddi təkan vermək olar. Son 10 ildə Azərbaycan iqtisadiyyatına 130 milyard manatdan artıq kredit ayrılib. Onun cəmi 20-cə faizini - 30 milyard manatını qeyri-neft sektorunun çox perspektivli sahələrinə yönəldib səmərəli istifadə olunsaydı, indi qeyri-neft sektorunu daxili tələbatın daha önemli hissəsini əhatə edərdi. Qeyri-neft eksportumuzun orta illik həcmi 1,2 milyard dollar - ayda orta hesabla 100 milyon

□ ELŞAD

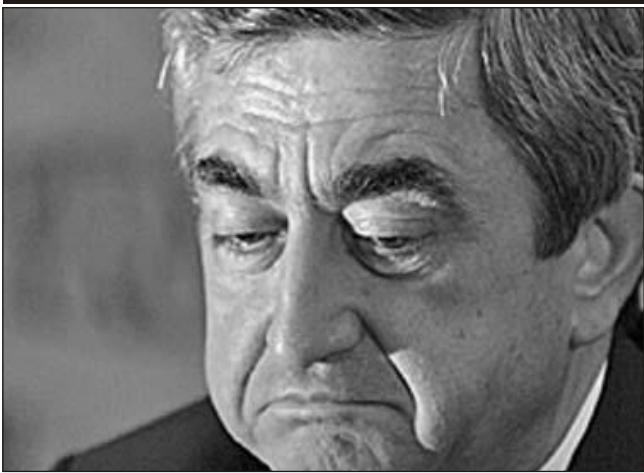

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin Cenevre görüşü yəqin ki, hələ bir müddət də siyasi ekspertlərin müzakirə predmeti olacaq. Diqqəti çəkən əsas məqam isə ATƏT-in Minsk Grupu həmsədrlerinin görüşlə bağlı nikbin bəyanatı fonunda işgalçı ölkənin prezidenti və xarici işlər nazirinin görüşdən dərhal sonra konstruktiv danışqlara daban-dabana zidd açıqlamalar verməsi oldu.

Biri - Xocalı canisi Sərkisyan bəyan elədi ki, bəs, "problem həlli yalnız Dağlıq Qarabağın Azərbaycan sərhədlərindən kənardır olması halında mümkündür", o biri - Nalbəndyan isə ərz elədi ki, "Dağlıq Qarabağ sonra səslənirdi. Odur ki,

heç vaxt Azərbaycanın tərkibində olmayıacaq".

Təbii ki, bunların hamısı köhne bayatılardır. Yenilik yalnız o idi ki, bu bayatlar mahz Cenevre görüşündən dərhal sonra səslənirdi. Odur ki,

"Vətəndaşlarımızın işgal altındaki torpaqlara getməsi utancvericidir" - turkiyəli tanınmış vəkil

"Türkiyə vətəndaşlarının Azərbaycan dövlətinin qanunlarını tapdalayaraq, işgal altında olan Dağlıq Qarabağa getmələri utancvericidir". Bunu Trend-ə tanınmış turkiyəli vəkil, "Ekolhukuk" hüquq məsləhətxanasının təsisçisi Zekî Arıtürk bildirib.

Z.Arıtürk qeyd edib ki, Türkiye vətəndaşları Ufuk Uras, Əli Bayramoğlu, Səid Çəkinoğlu və Erol Katircioğlunun Ermənistan tərəfindən işgal olunan Azərbaycan erazilərinə qeyri-qanuni sefərinə həm hüquqi, həm də mənəvi müstəvidən yanaşmaq lazımdır. Onun sözlerinə görə, təessüf ki, hazırda hüquqi müstəvidə adı sadalanan şəxslərin cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi məsəlesi bəzi prosedurlara bağlıdır.

"Türkiyə Konstitusiyasının 38-ci maddəsinin son bəndinə əsasən, ölkə vətəndaşı hər hansı xarici dövlətin ərazisində cinayət törədərsə, o başqa bir ölkəyə təhlif verile bilmez, yalnız Türkiyə Respublikasının cinayət məcəlləsinə əsasən və Türkiyədə məhkum edilə bilər", - deyə o bildirib.

Z.Arıtürk qeyd edib ki, Türkiye qanunlarına əsasən vətəndaşlar üçün gedilməsi qadağan edilən hər hansı ölkə və ya ərazi yoxdur: "Ancaq Türkiye vətəndaşlarının səfəri işgal altında olan Dağlıq Qarabağda yaşayan erməniləri Azərbaycan dövlətçiliyi əleyhine qaldırmaq məqsədi daşıyıbsa və onlar bu istiqamətdə çəqinşələr ediblərse, Türkiye cinayət məcəlləsinə görə, şiddetə teşviq etdikləri üçün həmin şəxslər mütləq cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmalıdır".

Məsələnin mənəvi tərəfinin də Azərbaycan və Türkiyə dostluğunun olduğunu deyən Arıtürkün fikrincə, iki qardaş ölkə münasibətlərinə xəyanət edənlər fürsət verməməkə yanaşı, onları dəstekləmək də olmaz: "Özümüz və milletimizin adına erməni lobbişinin maraqları daxilində hərəkət edərək, Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olan Dağlıq Qarabağa gedənlər görə xəcalət hissi keçirdiyimi və kədərləndiyimi bildirirəm. Türkiye vətəndaşlarının Dağlıq Qarabağ səfərlərinə dair foto, video faktlarının mənə təqdim ediləcəyi təqdirdə şəxsən özüm bu vətəndaşlar haqqında cinayət işinə açılması üçün əlimdən gələni edəcəyəm".

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnfomasiya Vəsitələrinin İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun maliiyyəsi əsasında, Şəhifəni hazırladı: Siyaset şöbəsi

Qarabağ

Sərkisyanın cavabı İstanbuldan verildi - düşmənə sərt ismariş

"Azərbaycan ərazisində ikinci qondarma erməni dövlətinin yaradılmasına heç vaxt imkan verilməyəcək"; amerikalı politoloq: "ABŞ Qarabağ məsələsində nə Azərbaycanın, nə də Ermənistənin yanındadır..."

Azərbaycan rəhbərliyinin cavabı özünü çox gecikdərə bildərdi. Gecikdirmədi də. Cavab-ismariş isə bu dəfə İstanbuldan geldi. İstanbulda D-8 İqtisadi Əməkdaşlıq Teşkilatının IX zirvə görüşündə müşahidəçi kimi qatılan Azərbaycanın prezidenti İlham Əliyev Sərkisyanın layiqli cavabını verdi.

Azərbaycanın dövlət başçısı çıxışında görüş iştirakçılarının diqqətini Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə də cəlb edərək dedi: "Özünü müsəlman ölkələrinin dostu kimi qələmə verməye çalışan Ermənistan Dağlıq Qarabağ və ətraf bölgələrdə məscidləri və dini abidələri dağıdır. Məscidləri dağıdan ölkə heç vaxt müsəlman ölkələrinin dostu ola bilmez... Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın tarixi torpağıdır. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri əsasında Azərbaycanın ərazi bütövülüyü çərçivəsində həll edilməlidir. Azərbaycan dövləti və xalqı heç vaxt imkan verməyəcək ki, onun əzəli torpağında ikinci qondarma erməni dövləti yaradılsın. Ölkəmizin ərazi bütövülüyü danışqlar mövzusu deyil və olmayıacaq".

Əlbəttə ki, bu, Azərbaycanın müstəsna beynəlxalq hüquqdan qaynaqlanan halal haqqıdır. Əfsuslar olsun ki, beynəlxalq hüququn özü indi az qala, böhran keçirir, təftişe məruz qalır. Bunun ən bariz nümunəsi işgala məruz qalan, separatizmle üzləşən ölkələre

Şəksiz ki, məsələdə əsas söz sahibi olan dövlətlərin də mövqeyi mühümdür. İki aparıcı vəsitəcən biri olan ABŞ kimi. Görəsən Donald Trampin prezidentiyi dövründə nəhayət ki, Vaşinqtonun Qarabağ nizamlanmasına dair ciddi diplomatik təşəbbüslerinin şahidi olacaqı? Bütövlükde Cənubi Qafqaz idiki Ağ Ev administrasiyanın xarici siyasetində hənsi yeri tutur?

Sualı cavablandırılan tanımlış amerikalı analitik, Kaliforniya'daki Beynəlxalq Tədqiqatlar

İnstitutunun Terrorizmin Tədqiqi Mərkəzinin böyük elmi əməkdaşı Qordon Hana görə, Tramp administrasiyası Güney Qafqaza ciddi önem vermir. "Ancaq əger həm Suriyada, həm də Ukraynada böhranlar dərinleşsə, o zaman tam mümkündür ki, Güney Qafqaz ABŞ-in xarici siyasetinin gündəməne çıxın".

Musavat.com-un məlumatına

göre, bu barədə analitik rusdilli

Vesti.az saytına eksklüziv açıqlama

lamasında bildirib.

"Bəs, o halda Vaşinqtondan Qarabağ nizamlanması üzrə fəallaşma gözləməyə dəyərmi?

Amerikalı politoloq: "Buna mən şübhə edirəm. Ancaq dəha məntəqli o oları ki, bu məsələdə Rusiya ilə əməkdaşlıq edilsin. İş onadır ki, Cənubi Qafqaz bölgəsi Qərb üçün həlledici deyil və Qarabağ münaqişəsi də digər postsovet konfliktlərində onurla fərqlənir ki, ABŞ bu münaqişədə qarşı duran tərəflərden heç birini dəstekləmir - nə Azərbaycanı, nə də Rusianın regiondakı müttəfiqi Ermənistəni. Yeri gəlmişkən, ola bilsin, Amerikanın münaqişə tərəfindən bərabər uzaqlıqda durması Moskvani sakitleşdirsin və danışqlar prosesində ABŞ-in iştirakına Rusiya əngel olmasın".

Ancaq məsələ də ondadır ki, ABŞ-in Dağlıq Qarabağ məsələsində ne Azərbaycanın, ne də Ermənistənin yanında olmasına, onlardan "bərabər uzaqlıqda dayanması" heç də ABŞ-in obyektiv mövqə tutmasına dəlalet eləmir. Çünkü Er-

mənistən işgalçı, Azərbaycan isə işğala məruz qalan ölkədir. Onların heç birinin tərəfində durmamaq - məhz ele beynəlxalq hüququn yanında durmamaq, 1993-cü ildə qəbul edilmiş və ABŞ-in də səs verdiyi BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsini ciddiə almamaq eləməkdir.

Ən önəmlisi, necə olur ki, ABŞ ərazisinin bir qismi işğal olunmuş Ukraynanın, Gürcüstənən, Moldovanın yanındadır, Azərbaycana gələndə isə ona Ermənistənla eyni gözə baxır, işgalçı ilə işğala məruz qalan ölkədən bərabər uzaqlıqda durur? Bu - "ikili standart" yanaşması deyilsə, nədir bəs?

Sözsüz ki, beledir. Niye belədir? Bu haqda da zaman-zaman yazmışq. Səbəblər sırasında təbii ki, xristian amili (işğala məruz qalan Azərbaycanın müsəlman ölkə olması faktı), erməni lobbisi faktorudur. Öten həftə bir daha buna əminlik hasil elədir. Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin başçısı, "Kremlin tulası" ayaması daşıyan Bako Saakanian Brüsseldə - Avropa Birliyinin (AB) paytaxt şəhərində keçirdiyi görüşləri nəzərdə tuturur.

Saakyan sərbəst şəkildə AB-nin digər üvvə dövlətlərinə və AB-ə da gedir. Halbuki, həm ABŞ, həm də Avropa Birliyi Abxaziya, Cənubi Osetiya, Dnestrinai rejimlərin, Krimin separatçı rəhbərlərinin öz ərazisində girişinə çıxan qadağaya qoyub. Separatçı ermənilərə gələndə isə əksini görürük. Bu da indi sizə Qərbin ədaləti.

Gələn il martın 18-də Rusiyada keçiriləcək prezident seçkiləri yaxınlaşdırıqca Azərbaycanda da bu mövzu ətrafında müzakirələr qızışır. Ölkəmizə ən çox təsirləri hər zaman müşahidə olunan şimal qonşumuzda hazırkı rəhbəri Vladimir Putin iqtidarımnın qalmasının və ya getməsinin bize sərfeli olub-olmaması ilə bağlı ən müxtəlif fikirlər var.

Hər iki tərəfin də arqumentləri kifayət qədər tutarlıdır. Azərbaycan hakimiyyətinin dil tapa bildiyi hazırkı Rusiya hökumətinin dəyişməsinin rəsmi Bakı üçün çətinliklər yarada biləcəyi vurğulanır. Eyni zamanda hakimiyyətdə olduğu 18 il ərzində Dağılıq Qarabağ və digər bu kimi problemlərimizdə daim Ermenistanın tərəfində olan Putin hökumətinin getməsinin Azərbaycan üçün faydalı olacaqı qeyd edilir.

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə hesab edir ki, Boris Yeltsin dövrüne nisbətən Putin hakimiyyəti dönenin Azərbaycana təzyiqlər daha az olub: "Putin dənəmindən az təzyiq olub. Ən çox təzyiq isə Yeltsin demokratik hakimiyyəti dönenində olub. O iqtidarı adı belə idi. Həmin dövrde Azərbaycan torpaqlarının böyük bir hissəsi işğal

Rusiyadə seçkilərində Putin qalsın, yoxsa qəfsin - Azərbaycan nə istəyir?

İqbal Ağazadə: "Rusyanın vahid siyaseti var..."

olundu. Dağılıq Qarabağ və etraf rayonlarını itirdik. Bu baxımdan Rusiyada hakimiyyətde kimin olmasına bizzən ötrü o qədər de önəmi yoxdur. Rusyanın vahid siyaseti var. Bu siyaset çərcivəsində də Azərbaycana və etraf dövlətlərə münasibətini sərgiləyir. Putin dənəmində artıq hər şey bitmişdi. O sadəcə olaraq, status-kvonu saxladı. Hakimiyyət məsələlərinde də,

əgər Yeltsin dövründə 1993-cü ildə Azərbaycanda hakimiyyət çevrilişi oldusa, Putin dənəmində heç bir hakimiyyət çevrilişi olmadı. Əvvəlki hakimiyyət yerində qalıb. Məsələlərə bu aspektən yaxşısanca hər şey aydın olur. Putinin qalıb-qalmayacağı, yaxud Azərbaycana nə kimi xeyir və fayda verəcəyinə gəlinə, düşündürəm ki, faydalalar iri dövlətlərdə şəxslərin seçil-

məsi, fərdlərin hakimiyyətə gəlmələri ilə ölçülüdür. Dövlətlərin ümumi siyaseti var, geopolitika mövcuddur. O geopolitikanın, o cümlədən dövlətlərin siyasetinin nəticəsində də Azərbaycana və Azərbaycan tripli dövlətlərə münasibətlər ortaya qoyulur. Büyük ehtimalla, Putin hakimiyyətdə qalacaq. O 18 mart seçkilərində də qalıb gələrek, iddiasını davam etdirəcək. Namızəd olacaqı təqdirdə onun bugünkü alternativləri olduqca zəifdir. Alternativləri sosial şəbəkədən yaxud böyük Rusiya kimi dövlətdə kiçik kütləvi aksiyalardan o tərəfə keçə bilmirlər. Ölkədə sistemli müxalifət partiyaları yoxdur. Putin hakimiyyətə gələndən sonra sistemli müxalifət partiyalarının sonuna çıxa bildi. Azərbaycan üçün də mövcud status-kvodon başqa heç nə dəyişməyəcək. Doğrudur, Azərbaycan rəhbərliyinin Putin hakimiyyətine münasibəti və istədiklərinə verə biləcəyi reaksiyalar zaman-zaman dəyişəndə

Rəsmi Madrid: məqsədimiz Kataloniyada...

Ispaniya hökumətinin məqsədi Kataloniyada nizamı yenidən təmin etməkdir. Axar.az xəbər verir ki, bu sözəri İspaniya Xarici İşlər naziri Alfonso Dastis söyləyib. İspaniya hökumətinin konstitusiyaya zidd hərəkət etmədiyini deyən Dastis insanların katalon lider Karlos Puçdemonun təlimatlarını diqqətə almaya çağırma ümidi etdiyini bildirib.

mövqelər də dəyişir. Amma hesab etmirəm ki, qlobal nəsə dəyişsin, istər Azərbaycan-Ermenistan cəbhəsində, istərsə də, iqtidár cəbhəsində. Təzyiq hər zaman ona görə olur ki, istədiklərindən daha artdığını ala bilsinlər".

Politoloq Elçin Mirzəbəyli bunları dedi: "Putinin növbəti dəfə prezident olacaqına siyasi müstəvidə heç bir şübhəm yoxdur. Rusiyadakı reallıqlar hər kəse yaxşı bəllidir. Bu reallıqların dəyişməsinə isə nə Rusiyadakı vəziyyət, nə də qlobal geosiyasi pro-

seslər imkan verir. Digər tərəfdən, mövcud reallıqlarla hətta Putin hakimiyyətdə qalma bełə, Rusyanın siyasi sistemində dəyişiklik baş verməyəcək. Rusiyada siyasi sistem dəyişməsə, bu ölkənin qonşularına, o cümlədən Azərbaycana münasibətində də dəyişiklik baş verməyəcək. Təkcə Rusyanın deyil, bütövlükdə Avrasiyanın demokratik inkişafı, uzunmüddəli, dayanıqlı sabitliyi, təhlükəsizliyi Rusyanın demokratikləşməsindən keçir".

□ Cavanşir Abbaslı

Maltada öldürülən jurnalistlə bağlı Liviya versiyası önə çıxdı

Dafna Karuana Qalitsyanın qətlində yeni detallar

Son günlərdə dünya ictimaiyyətinin gündəmini Malta töredilən müəmmalı terror qətli zəbt edib. Avtomobilinə yerləşdirilən bomba ilə partladılaraq öldürülən Dafna Karuana Qalitsyanın işi ilə bağlı hər gün yeni versiya ortaya atılır. Bilindiyi kimi, bu jurnalist xamm öz ölkəsinin və Avropanın bir çox siyasetçisinin korrupsiya əməllərini ifşa etməklə ad çıxarmışdı.

"Həzirdə bu qətl FTB (ABŞ), Skotland Yard (Böyük Britaniya), habelə Danimarka, İtaliya və Hollandiya hüquq-mühafizə orqanlarının birlikdə yürütüdüyə əməliyyatla araşdırılır", "Corriere della Sera" (İtalya) qəzetinin yazarı Valetta Françesko Batistini yazır. Məqalədə təhqiqatçıların Dafna Karuana Qalitsiya və onun oğlu Metyuya məxsus kompüterlərdəki dosyeyə əsasən 42 təhqiqat versiyasının ortaya çıxdığı qeyd olunur. Bunlardan ən başlıcası jurnalist tərəfindən son ay larda araşdırılan Liviyanın təqribən "saxta yaralıları" işi ilə bağlıdır.

"Malta vasitəciliyi tərəfin dənə aparılan bu biznes uzun illərdir ki, Avropanın tən yarısının klinikalarını olmayan xəstələrlə milyonlarla ölüclən dollarla təmin edir. Mərhum jurnalistin təsbitlərinə görə, Malta siyasetçilərinin və beynəlxalq cinayetkarlarının qurduğu şəbəkə Tripoli və Benqazi arasında gedən mühərbiyət (Liviyanın vətəndaş savaşı nəzərdə tutulur - red.) kümə miqdarda pul qazanıb" - məqalədə qeyd olunur.

götürən Malta firmalarının qaranlı əməlləri ifşa edilib.

"Həmin firmalar vasitəsilə ödənişli "tibbi viza"ların verilməsi sayəsində Liviyanın Tripoli, Tobruk və Misrata şəhərlərindən gələn silahlı terrorçular öz ailələri ilə birlikdə Avropa Birliyinə maneəsiz seyahət edə bilmişlər.

Bütün bu seyahətlər güya onların Avropada müalicə olunması üçün həyata keçirilmiş. Əslində isə Xorvatiya, İtaliya, hətta Türkiyə, Livan və Tunisdə yerləşdirilən "yararlıların" "müləcəsi" üçün böyük məbleğlərlə alınan pullar Malta məmurlarına verilən rüşvətlərdən ibarət imiş. Jurnalistin Liviya-Malta-İtaliya üçlüyü ilə bağlı araşdırması bununla da kifayətlənməyib. İtaliyanın digər, "La Repubblica" qəzetində Culiano Foskini və Fabio Tonaçının qələmi ile başqa bir maraqlı yazı dərc olunub.

Məqalədə İŞİD-lə bağlı olan Liviya terrorçularının bir qruplaşmasının Tripolidən 40 km aralıda yerləşən Əz Zavin şəhərindəki neft emalı zavodundan böyük həcmde neft oğurladığı barədə xəbər gedib. Terrorçular həmin nefti kiçik tankerlərə yükləyərək onu Malta sahilində Rusiya məxsus gəmilərlə İtaliyaya yola salıblar.

"Siciliya adasında yerləşən Kataniya şəhərinin prokuroru Karmelo Dzukkaro həmən neftin satışından əldə olunan gəlirlərin İŞİD-ə getdiyini istisna etmir. Dzukkaro həm də Malta xüsusi firmalar yaradan İtaliya mafiyasının dəstəyi ilə qacaqmalçı şəbəkələrinin, o cümlədən məşhur Yakorossi ailəsinə mənsub "Maxcom2" şirkətinin əməllerinin araşdırılması ilə məşğuldur", məqalədə qeyd olunur.

Qəzetdə yazılına görə, İtaliya polisinin apardığı əmə-

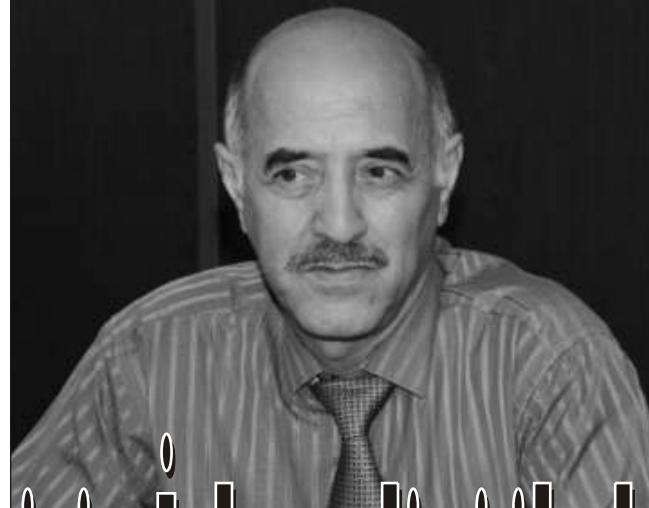
liyyat nəticəsində 6 şəxs həbs olunub. Bunların arasındakı "Maxcom" şirkətinin icraçı direktoru Marko Porta, habelə Tunislə sərhəddə yerləşən rayonda silahlı terrorçulara rəhbərlik etdiyi güman olunan liviyalı Fəhmi Musa Səlim ibn Xəlifa adlı şəxs də var.

Məqalədə 82 milyon kq-lıq Liviya dizel yanacağının ilkin qiymətinin 27 milyon avro olduğunu, daha sonra firqlaççılar tətəfindən bu rəqəmi bazarda 51 milyon avroya qədər yüksəldikləri vurgulanır. Bundan başqa qacaqmalçılar İtaliya hökumətine 11 milyon avro əlavə dəyə vergisini ödəməkdən də yaxınlaşma müvəffəq olublar.

Məqalədə Blogger Dafna Karuananın Qalitsiya Aralıq dənizinin mərkəzində neft qacaqmalçılığı ilə bağlı araşdırılmalar apardığı xüsusi qeyd olunub. Araşdırımıya görə, Malta oturan cinayet şəbəkəsi ise iki funksiya oynayıb. Onlar ilk növbədə yanacağın Malta Ticaret palatasında qeydiyyatda olan firmaların vasitəsilə İtaliyaya ötürülməsi üçün zəruri sənədləri hazırlayıblar. Bundan başqa isə onlar əldə olunan gəlirlərin vergidən yayındırmaq və pul axınlarının qeyri-qanuni transaksiyası üçün offşor firmalar yaradıblar. Əldə olunan gəlirlər isə ibn Xəlifə kimi terrorçuların cibinə axıb.

□ VAQIF

Sabiq maliyyə naziiri, iqtisadçı professor Saleh Məmmədovun müsavat.com-da dərc olunan son məqaləsi müzakirələr doğurub. Keçmiş nazirin İslam dini ilə bağlı dedikləri xüsusilə diqqət çəkib. Professor İslam dininin elmə və təhsilə əsas əngəl olduğunu iddia edərək, İslam psixologiyasının Azərbaycana güclü sırayet etdiyini qeyd edib.

Sabiq nazirin İslam dini ilə bağlı fikirləri aranı qatdı - Sərt reaksiyalar

Fazıl Mustafa: "İslamın elmə zidd olduğunu deyənlərin əksəriyyətinin İslam haqda təsəvvürü yoxdur"

Tural Abbaslı: "Əgər bunu Saleh Məmmədov deyirsə..."

S.Məmmədovun mövqeyinə reaksiyalar birmənali deyil. Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazıl Mustafa "Yeni Müsavat" açıqlamasında professorun mövqeyinə qarşı çıxdı: "Seyid Hüseyin Nasırın böyük bir ensiklopedik kitabı var. Adı "İslam və elm"dir. Çox maraqlı kitabıdır. Orada İslamın elmə nə qədər yaxın din olduğunu əsaslandıran xeyli təsbitlər var. Çox vaxt İslam dininin mahiyəti haqqında təsəvvürü olmayanlar Azərbaycanda mövcud olan və din adı ilə tanıtılan mərasimlərin, yaşam tərzinin İslam olduğunu təsəvvür edirlər. Azərbaycanda İslamın mərasim şəkli var. Tarix boyu bunu yaşamışdır. İndi də İslam adına kiminsə elində zəncir görəndə, kiminsə saqqalının metrə ilə ölçülməsini görəndə ele düşünürler ki, dinimiz bundan ibarətdir. Gerçek İslam elmə heç bir halda mane olmur. Din insanın daxili inanc məsələsidir. Bu daxili inanc insan yeriñe yetirəkən özünü başqalarını ittiham edəcək mövqədə görmədikdə rahatlıqla istənilən elni öyrənə bilir, istənilən mədəniyyəti də əxz etməyi bacarıır. Başqalarının da həyatına tolerant yanaşır. Amma insan İslami yarımqiç dərk edəndə vəhşiləşməyə başlayır. Düşünür ki, hamidində onun düşündüyü şəkilde olmalıdır. Belə insanların hesabına da din haqqında fikirlər fərqli olur. Tam əminliklə deyirəm ki, İslamın elmə uyğun gəlmədiyini deyənlərin böyük əksəriyyətinin İslam haqqında təsəvvürü yoxdur. Oradan-burdan din haqqında oxuyular. Əsl İslami dərk edəndə görürsən ki, bu dində ümu-

miyyətle, elmə, təhsilə mane olacaq heç nə yoxdur. Bunu ibn Sina, Məhəmməd Fərəbi kimi alımlar sübut ediblər ki, bunlar dindar şəxslər olublar. Dindar olmaqla yanaşı, həmdə elm adamları olublar. Bu günlərdə sosial şəbəkələrdə bir müzakirə açılmışdır ki, cinsi azlıqların, narkomanların lokallaşması istiqamətində addım atmaq lazımdır. Bular üçün cəmiyyətdən təcrid olunmuş yerlərdə müəssisə formasında yerlər yaradılır, onlar cəmiyyətdən təcrid olunurlar, vergilərin, narkomanların lokallaşması istiqamətində addım atmaq lazımdır. Onlar yaşam tərzlərini burada gerçəkləşdirirlər. Mənə ən çox etiraz edənlər nadan, gerizəkli dindarlar oldular. Onların hamisi başladı ki, bu haramdır, dediklərimi təşkil etmək olmaz. Dedim ki, onun alternativi nedir? İŞİD zehniyyəti ilə başlarını kəsək? Hamisi əslinə qalsa imkanları yoxdur, daxillərində başkesən kimi yetişiblər. Biri bir əsər yazañ kimi dərhal ona ölüm fetvası verilir. Sən kimsən insanı öldürürsən? Yazıbsa, günahı batıbsa, Allah özü onun cəzasını verər. Demək ki, sizlər dini anlamamasınız. Kimse Məhəmməd Peyğəmbərin əleyhinə kitab yazıbsa, vəssalam, bağlı məsələdir. Onu getirib in-

sanın həyatı dərk etmək üçün çalışmasına, elm öyrənməsinə yönəltmək cahillikdir. Kimin ne deməyinə mövqə bildirmirəm, konkret yanaşmamı ortaya qoyuram. İslamin elmlə hər hansı bir toqquşan tərefi yoxdur. Sadəcə, İslam adı ilə başqa dini yaşıyan cahil sürüsü üçün İslam elmin düşmenidir. Bu məsələ üzərində maarifçilik işi çox ciddi şəkildə aparılmalıdır ki, İslam başkesən, nadan, cahil yetişdirməsin. Əslinde İslam əxlaqında olan elm adamı bəşəriyyətə ancaq fayda verə bi-

Pulun qədər danış

Sevinc TELMANQIZI
 s.qurbanova@gmail.com

Biz taksiyə minən kimi sürücü ilə "qardaş, bu bahalıq evimizi yixdi da" deyib səhbətə başlayan milletik. Yol boyu da siyaset demirik, birja demirik, beynəlxalq vəziyyət demirik, hər seydən danışıraq. Qulağı cingildəməyen bir siyasetçi, müğənni qoymur, hamisini yad edirik. Ənənəvi olaraq taksiyən düşəndə də bu xoş səhbətin xətrinə sürücü "qonaq ol" deyir, biz bunu özümüzə təhqir bilib, qədərindən də artıq yol pulu veririk. Nəticədə hər iki təref ürəyini boşaltmış sayılır.

Yəqin bilirsiz, psixoloqlar böyük faizlə dərd həll edən yox, dərd dinləyən peşə sahibləridir. Seans başına 20-25 manatını verib, o sehri kreslədə uzandırı, uşaqlıq travmalarından tutmuş, heç kimin səni anlamamasına qədər... yalan-dogru hər seydən danışırıns. O da başını müdrikcəsine yelleib, "problemə içində həll edin" kimi dehşət ağıllı məsləhətlər verir. Bu maşın səhbətlərini da həmin qəbildən görməkdə fayda var. İnsanlar deşar olurlar, sadəcə. Amma indi xalq arasında səhbət dolaşır ki, bu avtosəhbətlər də pullu olacaq. Yol polisləri onun diqqət yayındır-bayındırmadığına özləri qərar verecekler. Nəcə? Hələ ki, səhbətin lağlığı mərhələsində olduğumuz üçün detalları bilmirik. Ümidiımız onadır ki, maşında məcburi uşaq kreslərini səhbəti kimi bir neçə gün sonra bunun da yalan, dezinformasiya olmasının xəberi yayılsın. Niye də yox? Guya belə təcrübə olmayıb?

Amma imam üçün ağlayanda... Sürəcülük təcrübəsi olanlar yaxşı bilir. Bəzən sağında, ya da arxada oturan sərnişinlər sürücündən bəter sürücülük edirlər. Baxırsan ki, adam ömründə heç etçəkən maşını işlətməyib, birca saat da sürücülük təcrübəsi yoxdur, amma ölümüne məsləhət verir. "Sağdakını burax, sonra fitildə", "Bərk sur də, gecə gedib çatacağıq?", "Hamı səni ötdü axı, əziksən?", "Probkaya niyə girdin e? O biri yolla gedəyin də..." Beləcə, başın-beyin dəng olur. Bilmir-sən, maşını(ve təbii ki, içəridəki insan həyatlarını) idarə edəsən, ya iradılara cavab verəsən. Vay o gündən ki, məsləhət verən adam aqsaaqlı və ya qabağında söz deyə bilmədiyin, cavab qaytarmaqdən çəkindiyin biri ola. Qalırsan içindən qırıla-qırıla. Nə maşından düşüb, "al, sən daha yaxşı sərərsən" deyə açarı uzada bilirsən, nə də dediklərinə əməl etmək olur. Gütün yoldakı o biri maşınlara çatır. Hırsını onlardan çıxarıb, gah sağa elini silkəleyirsən, gah da soldakı ilə ağızlaşırısan, ötməyə keçirəsən, sağdakını sixırsan... Belə halda qəza qaçıl-mazdım? Qaçılmazdır.

O baxımdan da hesab edirəm ki, cəza veriləcəksə, danişana yox, danişdına verilsən. Siz o avtosalonun içinde nə firtinalar qopduğundan xəbərdarsızmı? Nə bilirsiz, günah kimdədir? Məşhur parodiya ustası Cem Yılmazın maraqlı bir həkayəsi var. Deyir, əgər kişi yola xanımı və ya sevgilisi ile çıxıbsa, yol ona haram olur. Naviqator bir istiqaməti göstərir, yanındaki qadın başqa istiqaməti. Səhbət az qala eqo davasına dönür. Cem Yılmaz bu olayı zarafata bağlayaraq deyir ki, qadın naviqatordakı qadının səsini qısqanır: "omu doğru bileyək, menm" dilemməsi qabağında qoyur sürücü sevgilisini və ya ərini. Zarafat da olsa, ciddi bir psixoloji nüans var bu səhbətdə.

Mənə elə gelir, bu səhbətin ortaya çıxməsində son dönmə avtobus sürücülerinin sürətki döyülməsi faktının da təsiri var. Hər gün oxuyuruq: sürücü dayanacaqdan kənar saxlamadı deyə döyüldü. Foto-video başlığı ilə verilir materiallər çox vaxt. Çünkü ya içəridə kimse sadistcəsinə davarı videoya çəkir, ya da avtobusun içinde videokamera olduğu üçün (mütəsir avtobusların çoxunda var) buna ebediləşdirirlər. "Ale, saxla", "Saxlamıram", "Dədənin maşınıdır bəyəm?", "Sən mənim rehmətə getmiş dədəmə söz dedin..." Dəfələrlə bele dialoqlar yumruq davası ilə nəticələnib. Dava çıxmazdan əvvəl də içəridəki sərnişinlərdən ikisi-üçü dayanacaqdan kənar düşmək istəyənə qəhvər çixırsa, o tələbkar sərnişin çətin sakitləşə. Söz atışmaları, davalar, sürücünün əsəble sürəti artırması, qəsdən qəfil əyleci basması, camaatın bir-birinin üstüne yixil-ması... Tanış mənzərədir də, niye inkar edək? Hərənin bir eqosu var, avtoparkın müdürüne, planı günbegün artırıran şirkət rəhbərini gücü çatmayan sürücü də eqosunu avtosalonun içindəki sərnişini qəsdən yixmaqla soyudur. Beləcə, yenə qəza çıxır. Halbuki danışq olmasa kim kimlə dalaşar, kimin sü-rücünün ölü dədəsi ilə işi olar?

Mən demirəm, maşında danışraq, danışrlar, danışsız... deyə sürücüyə cəza kəsilsin. Onsuz da bahalaşan benzin, təmir xərcləri, cərimələr maşın süməyi az qala təyyarə seyahətine bədəl edib. Amma düz deyirler də, danışmayı. Danışdır-mayın sürücünü də. Ya da... Pulunuz varsa, güc verin çənəye. Necə deyərlər, paranız qədər danışın... Sizi susdurmaq çətindir. Xüsüsən də maşında...

□ Cavanşir ABBASLİ

Məşhur rusiyalı məşqcidən "Qarabağ" barədə: böyük uğur...

QARABAĞ FK

min "Qarabağ"ın Çempionlar Liqasındaki çıxışını "Moksva-Baku" jurnalına şərh edərək deyib.

O qeyd edib ki, bu iki klub usaq ve yeniyetmə futboluna, infrastruktura ciddi fikir verir: "Ölkədə futbolun bütün ağırlığı mehz bu iki klubun çinindədir. O ki qaldı "Qarabağ"ın Avropanın nəhəng klublarına məğlubiyyətinə, hamı uduzur. Hələlik onlar heyətində dünyanın ən güclü futbolçuları olan klublarla rəqabət aparmaq gücündə deyiller (müsahibə "Atletiko" ilə Bakıda oyundan əvvəl götürüllə - red.). "Qarabağ"ın Çempionlar Liqasının qrupunda oynaması böyük uğurdur".

Yuri Syomin həmkarı Qurban Qurbanov barədə də danışır: "Klubun rehberliyi sağ olsun ki, bu məşqçiye həmişə tam dəstək olur və inanır. O, çox perspektivli məşqcidir. Müasir futbolu yaxşı görür, başa düşür. Görün, "Qarabağ"ı hansı səviyyəyə çıxarıb. Yeri gelmişkən, mən onuna yaxşı tanışam. Biz tez-tez danışırıq. "Copenhagen"la oyundan sonra ona zəng vurdum. Biz Azərbaycan çempionatında bir-birimizə xoş rəqib olmuşuq. Çünkü Qurban yaxşı insandır, yüksək səviyyəli peşəkardır. Hansı ki, onun yaratdığı komanda Azərbaycan futbolunu yaxşı səviyyədə təmsil edir".

Y.Syomin Qurban Qurbanovla etdiyi söhbət haqda danışır: "Qoy bu peşəkar söhbət ikimiz arasında qalsın".

"Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcı onu da deyib ki, Qurban Qurbanov öz üzərində çox çalışır, çox işləyir. Buna görə də məşqçi kimi uğurlara nail olur.

Şimali Koreyada əsla ala bilməyəcəyiniz seylər - kola, ayfon və...

Demək olar ki, dünyadan təcrid olunmuş ölkə sayılan Şimali Koreyada qadağalar saysız-hesabsızdır. Bu ölkədəki qadağalar sizlər təqdim edəcəyik.

Şimali Koreyadakı yaşaqları bağlı məlumatlar bu ölkəni ziyarət edən insanların danışdıqları əsasında hazırlanıb. Burada əsla pul ilə ala bilməyəcəyiniz seylerin siyahısını təqdim edirik.

Coca-Cola

Dünyada Coca-Cola'nın satılmadığı iki yer var - Kuba və Şimali Koreya. Şimali Koreyada Coca-Cola'yaya bənzər dadda içkilər hazırlanır. Lakin Coca-Cola'nın dadını tam bilmirlər.

Kim Čen In-in saç düzəmli

Bir neçə il bundan əvvəl Kim Čen Inin saç düzümü dəb halini almışdır. Şimali Koreyada bir çox insan saçlarını liderlerinin saç kimi hazırlayırdı. Bundan narahat olan Kim Čen In bütün kişilərə sözügedən saç düzümünü qadağan etdi.

Saç boyası

Şimali Koreyada saçlarınızı qırmızı, qızılı, sarı, yaşıl və ya başqa bir rəngə boyamaq kimi bir lüksünüz yoxdur. Hər kəsin saç qara olmalıdır. Əger kimse saçını rənglədərə, həmin şəxs və onun bərbəri cəzalandırılır.

McDonald's

Burada McDonald'sın məhsullarını yeyə bilməzsınız. Çünkü orada ümumiyyətə, McDonald's yoxdur. Şimali Koreyalların bir çoxu sərf McDonald'sın məhsullarından dadmaq üçün Çinə gedir.

Cins şalvar

Ölkədə xüsusi gənclərin destəyi ile cins şalvara nəzarət edilir. Qərb modası sayılan cins geyimlərə qarşı çıxırlar. Hətta cins geyinən insanları təsbit etmək üçün gənclər öz aralarında xüsusi qruplar belə yadır. Küçələri gəzib, cins geyinənləri təpib cəzalandırılması üçün lazımi tədbirləri görürərlər.

Xarici filmlər

Bu ölkədə xarici filmləri izləmək də qadağandır. Xüsusilə xarici ölkələrin mədəniyyətlərini əks etdirən filmlərə baxmaq əsla olmaz.

Ayfon

Ayfon telefonları Şimali Koreyada qadağan edilməyib. Amma "Ayfon" şirkəti özü Şimali Koreyada satış həyata keçirmir. Yeni ölkədə Ayfon telefonlarının satıldığı dükən tapmaq mümkün deyil.

□ Turan ORUC

Bir neçə gün önce Azərbaycan Dövlət Tibb Universitetinin 5-ci kurs tələbəsi Möhtəti Saaman adlı İran vətəndaşı qətlə yetirilmişdi. Cinayətkarlar gənc tələbənin evindən 50 min manat pul oğurlayıblar. Bir sözə, oxumaq ümidi ile ölkəmizə üz tutan gənc pul, mal-mülk üstündə öldürülüb.

Təessüfə qeyd etməliyik ki, son vaxtlar Azərbaycanda qəddarlıqların, amansızlıqların sayı artıb. Gənclərin pul üstündə bir-birini öldürmesi, məktəbilərin bir-birini bıçaqlaması, ananın övladını, nənənin nəvəsini, uşaqın anasını, erin arvadını öldürməsi kimi faktlara tez-tez rast gəlirik. Bir sıra şəxslər düşünür ki, sovet dövründə bu cür amansızlıqlar olmayıb. Bir qisim insan isə, əksinə, hər zaman belə cinayətlərin baş verdiyini, sadəcə olaraq, o dövrdə bunun o qədər de ictimaişmediyini bildirir.

Keçmiş polis rəisi, hüquqsunas Mahmud Hacıyev sovet dönməndə xüsusi qəddarlıqla qətl hadisələrinin indikindən dəfələrlə az olduğunu bildirdi: "Mən sovetlər dönməndə də hüquq-mühafizə orqanlarında işləmişəm. Son 10-15 ildə baş vermiş xüsusi qəddarlıqla ölüm hadisələrini götürsək, bunun sovet vaxtına nisbətən çoxaldığını görərik. Sovetlər dönməndə cina-yət hallarının gizlədilməsi faktları daha az idi. Çünkü SSRİ daxili işlər nazirinin baş vermiş cinayət tərkibli əmək-lərlə əlaqədar uçot və qeydiyyat intizamı adlı xüsusi əmri var idi. O əmri pozan hüquq-mühafizə orqanı işçiləri, xüsusən polis işçiləri polis orqanlarından xaric olunur, haqlarında cinayət işi qaldırılırdı. Hətta o vaxt cinayətləri uçot və qeydiyyatdan gizlədənlərin böyük bir qismını bütün SSRİ miqyasında hebs etdilər. Yeni belə seydlərə o vaxt daha diqqət yetirirdilər. O vaxtlar baş vermiş cinayətlərin, xüsusən də qətl hadisələrinin gizlədilməsi demək olar ki, yox idi. SSRİ vaxtı orta məktəbdə şagirdlərin bir-biri ilə dalaşması və yaxud bir bireni bıçaqlaması böyük bir sən-sasiya idi. İndi isə son illər Bəkədə tez-tez 8, 9, 10-cu sınıf şagirdləri bir-birini bıçaqlayırlar. Təhsil təbiyətə bir-biri ilə paralel inkişaf edən bir şeydir. Təhsil sistemi aşağı düşəndə tərbiyədə aşağı düşür. Müqayisə üçün deyim ki, SSRİ dövründə təhsil-tərbiyə sistemi daha effektli idi. Sərhadlər bağlı idi, narkomaniya indiki ilə müqayisədə həddindən artıq az idi, sərxaşlıq, fahişlik də az idi. Bağılı ölkə olduğu üçün belə seydlərə xüsusi diqqət yetirilirdi və nəzarət altında saxlanılırdı. Bunları toplum halında götürəndə hamısı cinayət əməllərinə təsir edən amillərdir.

M.Hacıyevə görə, hər bir cinayət tərkibinin amillər toplusu olur: "Onlardan biri də cinayətin motividir. Müxtəlif motivlərlə müxtəlif ölüm halları baş verir. Burada müyyəyen psixoloji gərginlik var. Son illərə görə Azərbaycanda insanların psixoloji bir gərginlik var. Xüsusilə qətl hadisələrinin şa-

Xüsusi amansızlıqla qətl hadisələri niyə artıb?

Mahmud Hacıyev: "SSRİ vaxtında şagirdlərin bir-birini bıçaqlaması böyük sensasiya idi, indi isə..."

Əhməd Qəşəmoğlu: "İnsanların psixologiyaları sanki deformasiyaya uğrayıb"

qulı xətt boyunca baş vermesi və SSRİ ilə müqayisədə çoxalması, bunların hamısına həm sadaladığım amillər, həm də insanların psixoloji durumu təsir edir. Psixoloji durumu da gərginləşdirən amillər toplumu var. Sosial iqtisadi problemlər, narkomaniya, sərxaşlıq, fahişlik psixoloji durumu gərginləşdirən amillərdir. Bunlar toplum halında insanların psixoloji durumunu gərginləşdirir və xüsusi amansızlıqla qətl hadisəsi, quldurluq baş verir. Bu amillər aradan qalxa, xüsusi amansızlıqla qətl hadisələri və digər cinayətlər də azalar. Bunların qarşısını almaq üçün müyyəyen təhlükəsizlik tədbirlər var ki, onları həyata keçirmək lazımdır".

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu bunun həyəcanlı və ciddi diqqət yetirilməli bir vəziyyət olduğunu dedi: "Təessüf ki, indi bu kimi cinayət halları artıb. İnsanlarda, istər gənclər, istərsə da yaşlı nəslin nümayəndələrində bir psixoloji gərginlik artdı. Yeni insanlar daha əsəbi olub, psixologiyaları sanki deformasiyaya uğrayıb. Bu çox həyəcanlı bir vəziyyətdir və bu məsələyə çox ciddi diqqət yetirməliyik. İndiki vaxtda, müstəqil bir dövlətdə əsas məsələ əhalinin keyfiyyəti məsəlidir. Ona görə də belə bir gərgin vəziyyət yaranır. Bunun qarşısını almaq lazımdır. Mən neçə illərdə açıqlamalarımda deyirəm ki, bütün bunların həlli var. Bunun üçün oturub ciddi elmi əsaslarla fəaliyyət proqramı hazırlanıb həyata keçirmək lazımdır. Əger uyğun strukturlar bunu necə etmək lazımdır. Amma bilmirsə, mən əlimdən gələn köməyi etməye hazırlam".

İkinci insanların psixologiyasına təsir edən amil səbabası ümidi məsəlidədir. Biz çalışmalıyıq ki, cəmiyyətimizdə problemlərin azalması ilə yanaşı, insanların sabaha ümidi dəha cox olsun. Bunu sovet hökuməti çox yaxşı eləmişdi. O zamanlar sabah haqqında ümidverici danişirdi. Təessüf ki, indiki vaxtda bunun ekşi deyilir. Gözünü açan gənc sabaha dair pessimist seydlər eşidir ki, bu da mühitin təsidiir. İnsanların bu davranışına təsir edən 3 amil var. Mühit, informasiya və insanların üstünlük verdiyi dəyərlər. Təessüf ki, dediyim 3 faktorun üçündə də əsəblərin, psixologiyanın pozulmasına təsir edən faktorlar dəha çox meydandalarıslı. Ona görə də belə bir gərgin vəziyyət yaranır. Bunun qarşısını almaq lazımdır. Mən neçə illərdə açıqlamalarımda deyirəm ki, bütün bunların həlli var. Bunun üçün oturub ciddi elmi əsaslarla fəaliyyət proqramı hazırlanıb həyata keçirmək lazımdır. Əger uyğun strukturlar bunu necə etmək lazımdır. Amma bilmirsə, mən əlimdən gələn köməyi etməye hazırlam".

□ Günel MANAFLI

Eksər insanların elə bir günü yoxdur ki, səbəkədən istifadə etməsin. Sutkanın böyük bir qismini Facebookda keçirir, işlərimizi, görüşlərimizi, dostlarla ünsiyətimizi burda həyata keçiririk. Bize də hər zaman elə gəlir ki, söyügedən şirkətdə çalışanlar üçün iş yeri, iş sistemi olduqca əyləncəlidir. Amma məsələ düşündüyüümüz kimi deyil.

Bu günlərdə Türkiye mətbuatında facebook işçiləri bərədə maraqlı faktlara dolu bir məqalə dərc edildi. Ordakı informasiyalara və detallara diqqət edək.

Sosial media nəhəngi facebook bir çox insanın çalışmaq istədiyi və gələcəyi üçün qarşısına böyük fürsətlərin sərilecəyini düşündüyü bir şirkət. Amma facebookda işləmek düşündüyü kimi hər cəhəti ilə gözəl bir şey deyil. Keçmiş facebook işçiləri şirkət üçün elə şeylər söylədilər ki, texnologiya həvəskarı olan gənclər üçün xəyal qırıqlığı oldu.

Keçək facebookda işləməyin ən pis tərəflərinə:

İlin 6 həftəsində 7 gün, 24 saat işləmək. Facebookun ofisində divarlar yoxdur. Heç kimin ayrıca otağı yoxdur. Rəhbərlikdəkilər fərdin uğuruna yox, komandanın uğuruna daha çox sevinir. Facebookda çalışanların sayı çox sürətlə artlığı üçün təşkilatlaşmaq çox çətindir. Bundan başqa, facebookda çalışan insanın yaxın etrafı, dost-tanışı hər an ona səsli şəbəkədə hansı məsələ ilə bağlı suallar verə bilər. Facebookda işləyib milyonlar da qazana bilməzsiz, öz şirkətinizi də qura bilməzsiz. Bunları facebookda çalışaraq etmək bir xəyaldır. İşçilərin danışq forması özündən razı və aşağılayıcı tondadır. Rəhbərlik danişqlarda açıq və net deyil. Suallara cavab almaq mümkün deyil. Görülən işlə bağlı geriye doğru qərar veriləmisi və ya düzəliş imkanı yoxdur. Mark Zuckerberg və Sheryl Sandberg şirkətdən çox başqa fəaliyyətlə məşğuldular. Google-u izləmək-dən şirkət öz missiyasına və işlərinə diqqəti cəmləşdirə bilmir. İş atmosferi olduqca pisdir. Hər kəs ciyin-ciyanı, heç bir özəl sahəsi olmadan çalışır.

İşə girmək üçün 18 cəhənnəm sualı

İllik mərhəle üçün şirkət işçilərə nə az, nə çox, 5 min dollar maaş təklif edir. Təbii ki, belə bir təklif isə her kəsin ürəyincədir. Lakin işə qəbul şərtləri rahat olmaqla yanaşı, həm də olduqca kreativdir. Deməli, facebooka işə qəbul olmaq istəyən şirkət rəhbərliyi tərəfindən hazırlanmış 18 səala cavab verməlidir. Belə ki, verilən cavablarla işləmək istəyən şəxsin bütün şəxsi keyfiyyətləri və intellekt səviyyəsi-

Facebookla bağlı bilmədiyimiz ilginc detallar

Həyatımızı asanlaşdırın və həm də çətinləşdirən şirkətdə nələr baş verir? Divarı olmayan ofisdə çalışmaq böyük paralar qazandırır, amma...

nı müyyəyen etmək olur. Suallar aşağıdakılardan ibarətdir.

1. Fərz edək ki, 100 mətbəli binadasan və sənə tamamilə bir-birine oxşar 2 yumurta veriblər. Məqsəd isə yumurtanı hansı mətbəbdən atacağın halda sınmayacağını müyyənənləşdirməkdən ibarətdir. Bu 2 yumurtadan istifadə edərək yumurtanın qırılmayağı ən yuxarı mətbəbeni necə müyyənənləşdirə bilərsən.

2. Əger bir bankomatı sıfır dan hazırlamağı sənə həvalə etsəydilər, necə edərdin və nələri dəyişdirədin?

3. Bütün facebookda bir gündə neçə dənə ad günü postu yazılır?

4. İstanbul şəhərindəki bütün şüşələri təmizləmək üçün nə qədər pul istəyərdin?

5. Əger səni facebooka işə götürsək, buradakı ilk günündə nə edərsən?

6. Web saytlar necə işləyir və işlədirilir?

7. Sənəcə, bütün Amerikada neçə dənə tozsonar var?

8. Sənən olduğun yerde kabəlsiz internet şəbəkəsi ilə insanların online videoya baxmasının qarşısını necə ala bilərsən? Onu da nəzəre al ki, kabəlsiz şəbəkədə idarəçi sən deyilsən və her cür qeyri-legal üsulladan istifadə etməyə imkan verirlər.

9. Təsəvvür edək ki, Rusiya mafiyası tərəfindən qaçırılmış və səni "rus ruletkası" oynamaya məcbur ediblər. Barabanına 6 güllə yerləşən silahda 2 güllə yerləşdirərək sə-

ne veriblər. Birinci atış boş çıxır. Növbəti atış üçün barabani fırlayardınızmı? Nəzəre alın ki, her iki halda vurulma ehtimalınız var....

10. Keçmişinle bağlı ən az qürur duydugun şey nədir?

11. Facebookun sahib olduğu bütün məlumatlara və şeylərə sahib olsaydin nə edərdin?

12. Sənən son 20 il ərzində ən yaxşı keşfin nə olub?

13. Əlinde 100 dənə sənə aid olmayan kredit kartı məlumatı var. 24 saat ərzində, yalnız onunla əməliyyat həyata keçirək ən çox pulu necə qazanarsan? (Əlbəttə həbs olunmayıcagini fərzi edərək)

14. 25 yarış atı və onların qarşısında 5 manəvə var. Sürət ölçən cihaz isə yoxdur. Ən sürəti və zəif qəçən atı necə müyyənənləşdirə bilərsən?

15. Bir profilin saxta olub-olmadığını necə müyyənənləşdirə bilərsən?

16. Başqa bir şəhərə getməmişdən önce həmin şəhərdə yaşayan 3 dostuna zəng edərək orada yağışın yağıb-yağmadığını soruşaraq özünlə çətir götürüb-götürməməyi müyyənənləşdirmək istəyirsən. Bütün dostların 1/3 etimalla yalan danişa bilərlər. Belə olan halda sənən həmin şəhərdə yağışın yağıması ilə bağlı ehtimalın necə olar?

17. Sizcə, internetdə nə qədər pul xərclənir?

18. Əger bir heyvan olsaydin, hansını seçərdin? Niye və hansı səbəbə görə?

Pula pul demirlər, onlar üçün pulun başqa adı var

İndi isə sizə bu şirkətdə çalışıb, qazanılan pulların məbləği barədə yazaq. Öncə ondan başlayaq ki, facebook investor-bankçı səviyyəsində pul qazana biləcəyiniz yerdir. Təbii ki, əger mühəndissinizsə.

Facebookdakı 15 fərqli vəzifə üçün toplam rəqəmlər - illik maaş və bonus artan sıralama ilə bu şəkildədir.

1. Məhsul analizi

Maaş (dollar): 118.864

2. İstehsal mühəndisi

Maaş (dollar): 132.534

3. İstifadəçi mühəndisi

Maaş (dollar): 146.708

4. Dalğa mühəndisi

Maaş (dollar): 146.949

5. Şəbəkə mühəndisi

Maaş (dollar): 160.172

6. Yazı mühəndisi

Maaş (dollar): 171.076

7. Araşdırma elm adamı

Maaş (dollar): 172.705

8. Texniki program müdürü

Maaş (dollar): 175.589

9. Yazışma mühəndisi

Maaş (dollar): 183.397

10. Şəbəkə elm adamı

Maaş (dollar): 185.743

11. Məhsul mühəndisi

Maaş (dollar): 194.907

12. Yazılım mühəndisi IV

Maaş (dollar): 209.988

13. Üst səviyyə yazılım mühəndisi

Maaş (dollar): 211.647

14. Yazılım mühəndisi V

Maaş (dollar): 259.349

15. Mühəndislik idarəedici

Maaş (dollar): 380.861

Google-da çalışanlar daha stresslidir, nəinki facebookdakılar

Facebookda çalışanlar qədər hamımızın gündəlik istifadə etdiyimiz axtarış saytı olan google-in işçiləri də məraq mövzusudur. Araşdırmaçılar bu iki şirkətdə çalışmaq arasında hansı fərqlərin olduğunu müyyəyen ediblər.

1. Facebookda çalışanlar google-da işləyənlər nisbətən öz işlərindən daha çox məmənundular. Sorğu nəticələrinə əsasən facebookda bu göstərici 93%, google-da isə 84%-dir.

2. Facebook işçiləri arasında iyerarxik quruluş kəskin deyil. Facebook rəhbər vəzifədə çalışanlara güvə-

ön plana çıxməsi üçün daha yaxşı imkanlar var.

8. Facebook işçilərini daha çox düşünür. Yeni övladı olmuş işçilərə yumurta donurma programı çərvিসində hər ay əlavə 4 min dollar ödəyir. Google-da isə yalnız 4 aylıq pullu icaze xidməti var.

Şirkətdə direktorlar şurasının üzvü olmuş Sandberq məlik olduğu səhmləri Facebook-un sabiq və indiki əməkdaşlarına səhmlərin satışına qoyulmuş yasağın müddətinin bitməsindən sonra satıb.

Direktor 353 min səhm sətaraq 7,45 milyon dollar əldə edib.

Devid Spileyn 5,4 milyon, Ulliott isə 3,13 milyon dollarlıq səhm satıb.

43 yaşlı Şeril Sandberq Facebook sosial şəbəkəsinin banisi və rəhbəri Mark Zuckerbergin biznes tərəfdəsi idi. Bu ilin iyun ayında isə o, sosial şəbəkənin direktorlar şurasında ilk qadın olub.

Söyügedən şirkətə bağlı bilinməyən dəhə bir detal. Fa-

cebook şirkəti ofislərinə yaxın ərazilərə köçən işçiləri üçün 10 min dollar əlavə ödəniş edir. Belə ki, şirkət işçilərinin problemləri ilə yaxından məraqlanır. Onların bütün ehtiyaclarına nezəret edir.

"Reuters" agentliyinin yaydığı məlumatə görə, Facebook insan qaynaqları siyasetini işçilərinə və onları həyatının bütün mərhələlərində onlara dəstək olmaq üzərində hazırlanıb.

Bu siyasetə uyğun olaraq facebook şirkətin Menlo Park-dakı əsas mərkəzinə 16 kilometr mesafəyə köçən işçiləri üçün 10 min dollar əlavə ödəniş edir.

San-Fransiskonun cənub mərkəzine 48 kilometr mesafədə yerləşən facebook ofisi de yol məsafəsi səbəbiylə bəzi əməkdaşlarının yaxın ərazidə yerləşməsini mecbur edir.

Bu şəraitlə facebookda işləyənlər iş saatı bitdikdə evlərinə rahat gedə bilir. Bəzən isə onlar işləri çox olduqda ofisədə qalıb, işlərini evlərindəki kimə rahat şəkildə görə bilir.

Facebook bu addimla kadrlarının çox yorulub, işdən evə gec getmələri kimi problemlərin qarşısını almaqla yanasaşı, həmçinin, işçiləri üçün dəha motivasiyalı iş şəraitini yaradır.

Şirkət bununla işçilərinin yolları uzaq olduğundan evə getmek üçün işdən tez çıxmazı kimi hallarını da aradan qaldırmış olur.

□ Sevinc TELMANQIZI

ÜSAVAT

Son səhifə

N 218 (6832) 23 oktyabr 2017

Əsəbi qadınların daha çox qızı olur

Oğlan anası olmaq isteyen qadınların əsəbleri normada olmalıdır. İngilterənin Oksford Universitetinin alimlerinin dediklərinə görə, onların apardıqları araşdırmanın nəticələri belədir.

İngilis alımlar ana olmaq isteyen 300 qadını müşahidə ediblər. Məlum olub ki, döllənmə zamanı xroniki stress vəziyyətdə olan qadınların qız anası olmaq şansları daha çoxdur.

Eksperimentə cəlb edilmiş qadınların orqanizmlərində böyrüküstü vəzin ifraz etdiyi və xroniki stressin göstəricisi olan kartizol ilə beta-amilaz fermenti kimi hormonların göstəriciləri ölçülüb.

Beta-amilazanın artması insan organizmində adrenalinin çoxalmasına dəlalət edir ki, bu da emosional durumlarda baş verir.

Eksperiment əsnasında qadınlar 58 oğlan və 78 qızı dünyaya gətiriblər. Orqanizmlərində kortizolun səviyyəsi yüksək olan qadılarda qızlar daha çox doğulub. Ümumiyyətlə, belə qadınların qız anası olma şansları 75 faiz çoxdur.

Bard ruhlar dadanıb

Amerikanın Kaliforniya statında bir barın əməkdaşları bəyan ediblər ki, onların çalışdığı məkana ruh yerləşib. Onlar bunu sübuta yetirmək üçün videorlik hazırlayıblar. Həmin çəkilişdə aydın olmayan bir varlığın stuldan yixılması öz əksini tapıb. Görüntülər idman stilli barın gizli kamerası tərəfindən çəkilib.

Videoyazı ViralHog adlanan idman barına aid olan YouTube kanalında nümayiş etdirilib. Rolikdə bir-birindən fərqli iki zəmanda məkanda baş vermiş incidentlər yer alıb. Birinci hadisə gecə saatlarında

da baş verib. Boş restoran-da naməlum bir səbəbdən bar stullarından biri yere düşüb. İkinci videooda isə insanlarda dolu barda stul-

QOÇ - Size dəlxılı olmayan məsələlərə az müdaxilə edin. Onsuz da son məqamda yardımçı olduğunuz şəxslər özünüze qarşı yönələcək. Günün ikinci yarısında yaxın qohumlarına mütləq baş çəkin.

BÜĞA - Kifayət qədər səmərəli gündür. İşbirliyi qurdugunuz adamlarla perspektivli nəticələr eldə edə bilərsiniz. Ulduzlar daha çox maliyyə baxımından uğurlara yiyələnəcəyini bildirir. Elə isə təlesin.

ƏKİZLƏR - Fealiyyəte ara verməyiniz məsləhətdir. Yaxşı olar ki, ürəyinizi yaxın olan simsarlarınızla bir yerde olasınız. Bu, daxili nisgilinizi azalda bilər. Müqəddəs ziya-rətgahlardan birinə getmek də olar.

XƏRÇƏNG - İxtiyarınızda bir qədər mistik gün durur. Tanrıya xoş getməyen əməllerdən çəkinin. Ulduzlar gün ərzində büdcənizin xeyli ağırlaşacağını bəyan edir. Odur ki, bəri başdan buna hazır olun.

ŞİR - İnsanlarla münasibətdə vəziyyət heç də üzəkəcan olmayıcaq. Ola bilsin ki, size qarşı texribat da töredilsin. Hər haldə tədbirlər olmağınız Jazimdır. Axşam xoş əhatəli qonaqlığa getməyə dəyər.

QIZ - Bütün enerjinizi məhəbbətə yönəldin. Xirdə umu-küsülləri və konfliktləri qaydına salmağa çalışın. Bunu etməsəniz, Gök qübbəsinin qəzəbinə gelib xəstələnə bilərsiniz. Böyük məsləhətinə dəyər verin.

TƏRƏZİ - Ayın ən əhəmiyyətli günləndən birini yaşayacaqsınız. Bu baxımdan fealiyyət zəminində uğurlarınız daha çox olacaq. Sövdələşmələrdə qarşı tərefin ədalətli mövqeyini mütləq nəzərə alın.

ƏQRƏB - Fərdi fealiyyət principində müsbət dönüş yaratmaq istəyirsinizsə, bu təqvimdən maksimum istifadə edin. Əks təqdirdə yaxın günlərdə bu şanslı itirəcəksiniz. Hamiya mehriban olun.

OXATAN - Yersiz lovğalıq, mənəm-mənəmlik, inamsızlıq sizə başucağılı gətirən deyil. Bu amili nəzərə alıb ünsiyyətdə olduğunu adamlara qarşı mərhəməti davranışın. Yeni əlaqələrdən çəkinməyin.

ÖĞLAQ - Xeyirxah Fikir, Xeyirxah Söz, Xeyirxah Əməl - ulu Zərdüstün bu tövsiyələri nə qədər ki qəlbinizə hopmayıb, taledən mərhəmət gözləməyin. İndi seçim sizindir, başlamaga dəyər. Ürəyinizi sevgi qatın.

SUTÖKƏN - Səfər və qonaqlıq üçün ideal gündür. Əgər maddi durumunuz buna imkan verirsə, yola düşməyə dəyər. Yaxşı bilirsiniz ki, sizin üçün darixanlar və yolunuzu gözləyənlər çoxdur.

BALIQLAR - Astroloji göstəricilər şəxsi münasibətlərinizi düzəltmək üçün gözəl imkan qazanacağınızı bildirir. Dəvətlərdən qaçmayıñ. Ola bilsin ki, belə görüşlər arzularının əksər qismini həyata keçirsin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Kişi kollektivlərində çalışmaq qadılarda xroniki stress yaradır

Amerika alımları müəyyənələşdiriblər ki, kişi kollektivlərində işləyən qadımlar xroniki stressdən əziyyət çəkir. Bu xənnimələr daim sosial təcrid, seksual təqib, bacarığından şübhə etmək və karyeradən irəliləmək imkanının olmaması kimi problemlərə məruz qalır. Araşdırmanın nəticələrində qeyd edilir ki, kişi həmkarlar qadınlara məhə qoymur və ya, əksinə, onlara daha çox diqqət ayırrırlar. Bununla əlaqədar yaranan xroniki stress müxtəlif xəstəliklərə səbəb olur və vaxtından əvvəl ölüm riskini artırır.

Mütəxəssislər tedqiqat zamanı her gün kişi kollektivlərində çalışan itirakçı qadınlarda orqanizmlərində kortisolun (stress hormonu) səviyyəsini ölçübllər. Məlum olub ki, başqaları ilə müqayisədə belə kollektivlərdə işləyən qadınlarda stress səviyyəsi gün ərzində tez-tez dəyişikliyə məruz qalıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Ünvan: Bakı Şəhəri,

R.Rüstəmov küçəsi

2528-cı mahallə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisenziya N: B 114
SAYI: 5.100

Təsisçi: Rauf ARIFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYXAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib,
"Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmış.
Müəlliflərə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.